Середа, 11 вересня 2002 року. № 165 (2916)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1864 р. Народився поет Павло Грабовський. ■ 1918 р. У Радянській державі введено метричну систему мір. ■ 1922 р. Помер Юліан Кобилянський, філолог і педагог з Буковини. Уклав 1912-го "Латинсько-український словар". ■ 1943 р. У Харкові створено Український народний хор (нині -- імені Г. Верьовки). ■ 1971 р. Помер керівник СРСР у 1953-64 роках Микита Хрущов. ■ 1987 р. Не стало артиста оперети Михайла Водяного. Працював в Одесі. ■ 1993 р. У Києві відкрито Пам'ятний знак жертвам голодомору. ■ 1994 р. Президент Криму Ю. Мєшков розпустив кримський парламент і всі місцеві ради.

Цей загадковий Поль,..

▼ 8-9

Картопля йде з великих полів

▼ 14

ПРОГНОЗИ

Ось і скінчилося тепле літо...

Із завтрашнього дня в Україні очікується істотне похолодання. Синоптики прогнозують зниження температури до 6 градусів за Цельсієм. Як повідомляє Український гідрометцентр, у четвер в північних регіонах країни температура повітря знизиться вночі до 6—12 градусів за Цельсієм, удень — до 11—16. Похолодання супроводжуватиметься короткочасними дощами і грозами.

Наступні дні також не порадують теплом. 13—14 вересня зниження температури повітря, аж до заморозків, триватиме на всій території країни, крім Закарпаття і Криму.

Рівно рік тому все людство було вражене жорстокими терактами в Нью-Йорку і Вашингтоні. Нагадаємо, терористи-смертники захопили чотири пасажирські літаки американських авіакомпаній. Два з них були спрямовані на будинки Всесвітнього торгового центру, один упав на Пентагон, а ще один зазнав аварії.

(Матеріали, присвячені річниці трагедії, читайте на 12—13-й стор.).

Фото REUTERS.

ОФІЦІЙНО

Проблеми, які треба розв'язувати

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин і Уповноважений з прав людини в Росії Олег Миронов обговорили проблеми захисту прав людини в наших країнах.

Володимир Литвин підкреслив важливість обміну думками стосовно захисту прав українських громадян у Росії. Він відзначив велику кількість звернень і скарг з приводу «неналежного» ставлення до українських громадян з боку російських органів влади. Зокрема, щодо необгрунтованих перевірок та вилучення національних паспортів громадян України, а також неможливості вивезти з Росії зароблені гроші. На думку голови парламенту, такі дії «завдають шкоди» нашому співробітництву. Олег Миронов визнав наявність проблем. Він вважає, що такі питання вирішуватимуться на високому рівні. Російський омбудсмен також зазначив, що є проблеми Чорноморського флоту та незаконної міграції.

Три головні принципи Держбюджету–2003

Державний бюджет України на 2003 рік має бути реальним, стимулювати подальше зростання економіки та забезпечувати максимально можливий рівень фінансування соціальних видатків.

Такі три основні принципи в процесі ухвалення Держбюджету визначив Президент країни Леонід Кучма на нараді з обговорення проекту Держбюджету-2003 з представниками уряду і Національного банку в понеділок, повідомила його речник Олена Громницька журналістам, **передає агентство «Інтерфакс-Україна».**

ГЛИБОКА ЧИ МІЛКА БІДНІСТЬ — ОДНАКОВО

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ранкове й денне засідання 10 вересня

На початку засідання у сесійному залі Президент України Леонід Кучма зайняв місце під президентським штандартом. Голова Верховної Ради Володимир Литвин, відкривши пленарне засідання, запросив до складання присяги новообраного суддю Конституційного Суду Павла Ткачука. Процедура потребувала участі Президента і Прем'єр-міністра. Після присяги Леонід Кучма залишив пленарне засідання.

(Закінчення на 2-й стор.).

У НОМЕР

* * *

В Україні озиминою засіяно майже 1,3 мільйона гектарів — 14 відсотків площ, відведених під ці культури. Із них на зерно — майже мільйон. Тим часом, за планами Мінагрополітики, озимими на зерно буде засіяно понад 8,5 мільйона гектарів. Якщо у Луганській і Харківській областях сівба озимих перетнула екватор — хлібні культури проростають відповідно на 69 і 60 відсотках прогнозованих площ, то у Запорізькій та деяких інших областях ці роботи лише розпочато.

* * *

Правоохоронці розкрили жорстокий злочин — убивство у селищі Затока Білгород-Дністровського району 37-річного громадянина Польщі, який відпочивав тут у курортній зоні. Затримано семеро зловмисників, що скоїли вбивство. Найстаршому з них — 20 років, наймолодшому — 15. Всі вони працювали підсобними робітниками атракціону, розгорнутого в Затоці. І всі того вечора добряче заправилися алкоголем. Та, певно, здалося замало. Щоб поповнити кишені грішми, вирішили когось пограбувати. Свій вибір зупинили на іноземцеві, у якого, вважали, водяться грошенята. І коли поляк, який засидівся у барі, виходив з нього, семеро зненацька напали на одного. Відвівши чоловіка у безлюдне місце, почали жорстоко бити, від чого він помер, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

* * *

У центрі Чернігова на зупинці «Дитячий світ» під час ремонту ділянки дороги екскаваторник викопав снаряд часів Великої Вітчизняної війни. Незважаючи на прибуття міліції і виставлену відразу охорону у велелюдному місці, чернігівці не вірили в серйозність небезпеки. А тому й прошкували поряд. На щастя, обійшлося без трагедії. Нині снаряд знешкоджено, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

У країні горять більш як 100 га торфовищ

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Глибока чи мілка бідність — однаково

(Початок на 1-й стор.).

Символічним народні депутати назвали те, що друга сесія парламенту розпочала роботу з пекучого питання — інформації про заходи Кабінету Міністрів з реалізації стратегії подолання бідності.

Бідність по-українськи

Межу бідності по-українськи офіційно встановлено —175 грн. сукупних витрат на одного дорослого. І хоча багато народних депутатів називали цю межу «злочинною», бо то всього-навсього половина мінімального прожиткового мінімуму — 342 грн., але така вона є.

Як свідчать дані державної статистики, у першому кварталі 2002 року за цією межею перебували 23,3 відсотка українських сімей. Більше половини з них — 54,9 відсотка —становили особи, які страждають від найглибших форм бідності (чи вмер Данило, чи галушкою вдавило), чиї сукупні витрати в розрахунку на умовно-дорослого були нижчі за 140 грн. У півтора разу більше бідних сімей у сільській місцевості, ніж у великих містах. Найскладніша ситуація з бідністю спостерігається у Закарпатській області — 46,6 відсотка, Автономній Республіці Крим — 38,4, Хмельницькій — 36,8, Херсонській — 36, Миколаївській — 35,6, Волинській — 35,5, Луганській — 33,1 відсотка.

Стратегія

Указом Президента від 15.08.2001 року затверджено стратегію подолання бідності. Цей документ, в основі якого макроекономічна стабілізація, економічне зростання, посилення соціальної спрямованості реформ, окреслив шлях, спрямований на подолання і зменшення масштабів бідності та ліквідації її найгостріших форм. На основі стратегії уряд затвердив свою комплексну програму реалізації її першого етапу — 2001—2002 роки.

Виконання

З доповіддю виступив Міністр праці та соціальної політики Іван Сахань, який, зокрема, назвав незаперечні факти зростання реальних доходів населення. За сім місяців нинішнього року реальна зарплата зросла на 18,8 відсотка і перевищила прожитковий мінімум на 3 відсотки. Ці показники зафіксовано у 12 регіонах.

Зростання рівня оплати праці позитивно вплинуло на наповнення бюджету Пенсійного фонду, що дало змогу протягом минулого і поточного років провести п'ять підвищень трудових пенсій, в середньому на 61 відсоток. Поступово стабілізується ситуація на ринку праці — скорочується кількість безробітних. Вона зменшилася на 365,4 тисячі чоловік. Проте темпи цих позитивних зрушень, наголосив доповідач, не можуть задовольнити уряд. Доходи значної кількості українців все ще нижчі за прожитковий мінімум. Отже, головне стратегічне завдання — поступове наближення розмірів мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії та інших соціальних гарантій до рівня прожиткового мінімуму.

Провали

У співдоповідях голови Комітету з питань соціальної політики і праці Василя Хари та голови Комітету ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Петра Цибенка, виступах народних депутатів виконання програми було піддано різкій критиці. Досі, наприклад, не вирішено питання вчасності та повноти виплат заробітної плати, зокрема у вугільній промисловості, сільському господарстві, на транспорті, а також у регіонах. Кожному п'ятому із загальної кількості працюючих не виплачено вчасно заробітну плату.

Основну частину бідних становлять сім'ї, в яких є діти до 18 років. В особливій скруті багатодітні родини. Але чи не найбільше від бідності потерпають пенсіонери. Середня пенсія становить половину прожиткового мінімуму, за межею бідності опинилися майже 9 млн. ветеранів праці.

Однією з найгостріших причин бідності стало безробіття. В країні 2,4 млн. працездатних осіб — безробітні. Особливо великий рівень безробіття у Кіровоградській, Сумській, Тернопільській та Чернівецькій областях.

Не вирішено питання виплати заощаджень громадянам України, яке є одним із соціально найгостріших у суспільстві. З бідністю пов'язана і тенденція скорочення населення країни. За попередніми даними останнього перепису, станом на 1 липня 2002 року в Україні проживали 48,416 млн. осіб. Скорочення становить майже 3 млн. осіб. Тільки за 6 місяців поточного року населення країни зменшилося більш як на 200 тисячі осіб — народилося 185,92 тисячі осіб, пішло із життя 385,557 тисяч осіб. У проекті постанови з обговореного питання, який буде проголосовано у четвер, зазначається, що Кабінет Міністрів України не прийняв дійових заходів для ліквідації причин бідності, зокрема, конкретного і результативного вирішення питань соціальної спрямованості економіки для подолання цього явища. Запропоновано низку заходів для поступового виправлення становища.

Роботу Кабінету Міністрів України з реалізації стратегії подолання бідності пропоновано визнати недостатньою.

На дні уряду було також заслухано інформацію Кабінету Міністрів про здійснення державної політики з виконання законів України «Про природно-заповідний фонд України» і «Про охорону культурної спадщини» та про дотримання посадовими особами вимог чинного законодавства стосовно Національного заповідника «Хортиця» та інших історико-культурних заповідників природного заповідного фонду.

Доповідали Міністр екології та природних ресурсів України Сергій Курикін, Міністр культури і мистецтв Юрій Богуцький, співдоповідь зробили перший заступник голови Комітету ВР з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Іван Заєць, голова Комітету ВР з питань культури і духовності Лесь Танюк, голова Спеціальної комісії ВР з питань приватизації Валентина Семенюк. З обговорених питань буде прийнято відповідні постанови.

Анатолій КАРАСЬ.

Політична реформа — справа не одного дня

У КОМІТЕТАХ ВР

Парламентський Комітет з питань правової політики визначено профільним для підготовки проектів змін до Конституції України, ініційованих Президентом України. Нагадаємо, що йдеться про реформування політичної системи в Україні, зокрема, перетворення нашої держави з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську республіку. Розповісти про роботу комітету над політичною реформою наш кореспондент попросив голову комітету Василя ОНОПЕНКА:

— На початку сесії наш комітет отримав від погоджувальної ради доручення: внести пропозиції зі створення комісії для розробки концепції політичної реформи та відповідних змін до Конституції. Ми звернулися до голів парламентських комітетів і фракцій з проханням визначитися, яким має бути політичний механізм проведення політичної реформи.

На сьогодні пропозиції про склад і завдання комісії внесли до Комітету з питань правової політики ще не всі комітети і лише три з 13 депутатських фракцій і груп. Тому наш комітет разом із Першим заступником Голови Верховної Ради України Геннадієм Васильєвим опрацював бачення реформи політичної системи до наступної погоджувальної ради. В основному пропозиції зводяться до створення тимчасової спеціальної комісії, до якої увійдуть не тільки народні депутати з різних фракцій і груп, а й представники адміністрації Президента, виконавчої та судової гілок влади, вчені.

Про саму ідею, з якою виступив Президент, про потребу зміни форми правління у державі і реформу політичної системи говорили різні політичні сили. Інша річ, що в кожної партії та її лідера свої підходи до цього. Проголосивши ідею політичної реформи, Президент не вніс відповідні законодавчі пропозиції до парламенту. Очевидно, все не так просто, і самому главі держави потрібен час, щоб чіткіше зорієнтуватися. На мій погляд, «кухня» політичної реформи має працювати у стінах Верховної Ради. А втілення в життя політичної реформи залежатиме від політичної волі, передусім від співпраці президентської команди і парламенту. Якщо в нас не буде розбіжностей, це можна зробити досить швидко. А тепер, ще до внесення змін до Конституції, парламентові потрібно розглядати вже підготовлені законопроекти, які закладають фундамент політичної реформи, наприклад, закон про вибори до ВР на пропорційній основі.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

«Наша Україна»: політичне блокування

Політрада блоку «Наша Україна» розглянула проект політичної угоди про блок, яка має бути підписана після його затвердження.

Як **повідомили агентству «Інтерфакс-Україна»** у прес-службі блоку, необхідність підписання такої угоди постала у зв'язку з трансформацією «Нашої України» з виборчого блоку на політичний.

Новий проект угоди розроблено відповідно до постанови політради, яка в квітні цього року ухвалила рішення про реорганізацію блоку.

У прес-службі також зазначили, що блок розраховує на розширення кола учасників. Політичну угоду буде запропоновано підписати не лише партіям, котрі входять у нього, а й іншим політичним силам, що поділяють позицію «Нашої України».

АКТУАЛЬНО

Народ вірить журналістам

Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко звернувся з відкритим листом до українського народу. Зокрема, у ньому він цитує лист Ольги Марченко із полтавського села Яблунівка. Його автор пише: «Дуже цінну роботу журналістів, які нікого і нічого не бояться, а доносять слово правди... Я переживаю, коли читаю, що загинув журналіст... Доземний уклін вам за вашу відданість і любов до народу...»

Ігор Лубченко звертає увагу на те, що ця підтримка особливо важлива з огляду на другу річницю «зникнення нашого колеги Георгія Гонгадзе». Його непокоїть той факт, що більш як півтора року Генеральна прокуратура не могла визначитися з проведеними експертизами і з тим, чи потрібно залучати іноземних фахівців. А через кілька тижнів після призначення нового Генерального прокурора уже «встановили істину».

Голова НСЖУ нагадує, що подібними «ударними темпами» знайшли убивцю Ігоря Александрова, а «суд відкинув прокурорські звинувачення». Ігор Лубченко зазначає, що з 18 журналістів, які загинули, у судовому порядку встановлені обставини загибелі лише одного з них — Бориса Дерев'янка.

У відкритому листі наводяться неподинокі факти тиску місцевої влади на засоби масової інформації. Для чого доволі часто застосовуються різноманітні методи. Зокрема, деякі видання змушені вдаватися до послуг поліграфістів за межами своїх областей.

«...Влада не любить журналістів», — переконаний Ігор Лубченко. І не тільки в Україні, «а й у США, Великій Британії, Франції, Німмечині... Це явище закономірне.»

Голова НСЖУ висловлює переконання: «Доки влада не усвідомить, що... вільні, незалежні засоби масової інформації — одна з підвалин демократії... доти влада не чутиме народ», а народ — владу.

Ігор Лубченко висловив вдячність українському народові за віру в журналістів, за його підтримку.

Столиця знайшла опору в особі прем'єра

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах ознайомився з ходом реконструкції столичного Бессарабського кварталу

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах у понеділок побував на ряді підприємств, культурних закладів і торгових центрів столиці. Згодом у міській державній адміністрації відбулася нарада за його участю.

Анатолій Кінах, зокрема, висловив думку, що маємо вдосконалювати законодавство, у тому числі і закон про Київ, на базі напрацьованого досвіду. На його переконання, «потрібно робити кроки щодо політичної і конституційної реформ», але не як результат кон`юнктурної мети чи у вузько політичних, амбіційних інтересах.

Анатолій Кінах високо оцінив «відповідальне ставлення» київської міської влади «до делегованих повноважень з управління об'єктами державної власності, зокрема серйозними промисловими підприємствами». Прем'єр також повідомив, що уряд передав у парламент законопроект про управління державною власністю. Кабінет Міністрів також детально аналізує нині виконання договорів і доручень, якими права управління державною власністю були делеговані фізичним і юридичним особам, органам місцевої влади.

За підсумками поїздки керівника уряду буде сформовано протокол доручень Прем'єр-міністра міністерствам і Київській міській державній адміністрації, повідомив журналістів столичний голова Олександр Омельченко. Він звернув увагу на те, що прем'єр, порівняно з своїми попередниками, «приділив стільки часу столиці».

Володимир КОРОЛЮК.

В опозиції є план. Скільки прийде людей?..

Юлія Тимошенко, Олександр Мороз, Петро Симоненко провели привселюдні зустрічі з партійними активами і протестно налаштованими громадянами у восьми областях України і до 16 вересня планують охопити майже всі регіони. Найближчим часом їх чекають у Полтаві, Харкові, Вінниці, Хмельницькому та інших областях. Про це було заявлено в кулуарах Верховної Ради на прес-конференції, проведеній за результатами поїздок лідерів опозиції в регіони.

Вони зупинилися на інформаційній блокаді та попередили про можливі провокації під час подальших заходів у рамках акції «Україна без Кучми». З огляду на це усі троє підписали депутатське звернення до голови Держкомітету з інформаційної політики Івана Чижа та депутатський запит до Прем'єр-міністра Анатолія Кінаха і керівників правоохоронних органів. Від своїх людей опозиція провокацій не боїться. «Наші — не психічно хворі і знають, чого вимагають», — наголосив Олександр Мороз.

За словами лідерів опозиції, на кожній зустрічі в регіонах вони бачили перед собою від 8 до 15 тисяч громадян. Скільки прийде у пік акції — 16 вересня, їм невідомо, адже, як сказала Юлія Тимошенко, рознарядки щодо кількості не доводили, вона залежить від свідомості громадян. Головне, що люди будуть на площах усіх регіонів, запевнили організатори акції, а один із них навіть зіронізував, мовляв, масовість буде забезпечена і за рахунок правоохоронців у цивільному, яких загалом, за попередніми даними, влада має залучити до 35 тисяч осіб. Чи приєднається до цих акцій «Наша Україна»? Юлія Тимошенко зауважила, що її представники входять до координаційних штабів акції на місцях, є там дуже активними, і в цьому питанні залишилося визначитися лише головному «нашеукраїнцю» Віктору Ющенку.

Відповідаючи на запитання журналістів, лідери опозиції запевнили, що «відпрацьовано чіткий план дій для кожної області», але детально зупинятися на цьому плані не побажали, посилаючись на протидію влади.

Анатолій БЕНЬ.

Взаєморозуміння, співпраця, а чи хоча б компроміс

Роздуми після прочитання книги «Політичний терор і тероризм в Україні»

(Київ, Наукова думка. 2002).

Почну з «Післямови». Можливо, й авторам треба було зробити її вступом, аби зорієнтувати читача. Пояснити нагальність порушених книгою проблем і запевнити у позитивному її спрямуванні.

«Протягом двох останніх століть в історії нашої країни влада і суспільство замість того, щоб шукати можливості для взаєморозуміння, співпраці, а чи хоча б компромісу, вдавались до залякування один одного». Зважте, ця цитата вказує на корінний поворот чи бодай спробу такого повороту у розумінні відповідальності влади і суспільства за рівень взаємостосунків чи протистояння. Понад те на них лежить рівнозначна вина, що в окреслений період окремі представники суспільства тероризували владу, а держава чинила терор над суспільством. Домагання своїх цілей залякуванням або представників влади, або громадськості робить політично і соціально безперспективним політичний тероризм. Тут важливо підкреслити, що автор «Післямови» (В. М. Литвин) концентрує увагу на актуальності проблеми, на безперервності історії Української держави. На жаль, актуальність проблеми терору і тероризму для нашої країни утворена спробами заради вузькопартійних цілей чи ідей збурити суспільство, що може призвести до зворотньої реакції, а це до...

До речі книга визначає головний вектор світового розвитку, який окреслився після 11 вересня 2001 року. Крім того автори праці вказують, що терор — це залякування «сильним» «слабкого», а тероризм — «слабким» «сильного». Поняття «терор» пов'язується найперше з державою. Зокрема, коли держава здійснює терористичні акти за межами своїх кордонів.

Попри це, масовий державний тероризм може бути і всередині країни. Як було свого часу в СРСР.

Намагатись переповісти зміст, або хоча б назвати порушені у книзі проблеми — марна справа. Розмаїття думок і глибинна розробка історичного контексту вимагають вивчення із олівцем у руках, осмислення і усвідомлення. Різкі, несподівані, нетрадиційні погляди і підходи, мабуть, знайдуть прихильників і опонентів. Одне очевидно — байдужих після прочитання не залишиться. «Прояви терору і тероризму в протистоянні радянської влади та ОУН і УПА в західноукраїнському регіоні післявоєнної доби» (автори Д. Вєденеєв, О. Лисенко): вже сама назва цієї статті, я переконаний, викличе хвилю емоцій. Як можна ставити на один щабель ОУН і УПА і радянську владу? Будуть невдоволені прибічники і одних, і інших. Але, за великим рахунком, яка різниця дитині, батькам — хто вбив їхнього тата, сина? То лицемірство, коли під завісою оманливих слів про великі ідеї кидають під сокиру безневинних людей.

Важко розцінити інакше, ніж акт духовного терору, припинення під тиском влади діяльності уніатської церкви.

Якого визначення заслуговує терористично-бойова діяльність підпілля ОУН, коли послуговувалась гаслом «за одного донощика знищуємо всю родину»? Будь-що ще й «п'ятькування» — знищення кожного п'ятого у населених пунктах, мешканці яких підтримували владу?

Намагатися зараз шукати винних у подібному протистоянні — марна справа.

Недарма автори—ініціатори книги раз по раз проводять думку, що за будь-яких обставин треба шукати порозуміння, компромісу. Йти стіна на стіну, брат на брата (а всі люди брати) — то невиправдане нищення найсвятішого дару — життя.

Десь глибоко в душі у мене навіть закрадається тривога: чи не рано вийшли у світ, на широкий загал авторів «Політичного терору і тероризму в Україні»?

Свідомість мені говорить: мудрість не буває передчасною. Ми повинні нарешті поглянути на себе, на свою тисячолітню історію без чужої допомоги і оцінити те, що мали, маємо і чого прагнемо.

Потужний авторський колектив книги «Політичний терор і тероризм в Україні» видав сконцентровану ідею самоочищення. Нам залишається скористатись такою доброю нагодою.

Роздуми базовані не на теоретичних розробках, на документах і свідченнях. Досить сказати, що розділ «Джерела й література» надруковано на 43 сторінках, на кожній по 26 назв. Сюди ввійшли роботи вітчизняних і зарубіжних видань.

Загалом авторський колектив у тринадцяти розділах представив підсумок великої роботи українських істориків. Вона проливає світло на проблему терору і тероризму в Україні та їх сучасного осмислення. Тяжка, відповідальна праця. Та автори з нею впорались. З чим їх і вітаємо.

Анатолій ФЕДОРІВ.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Миколаїв відзначив 213-ту річницю від дня заснування. До цієї дати відкрито пам'ятник Михайлу Фалєєву — першобудівничому міста.

Олімпійське доручення глави держави

Президент України Леонід Кучма доручив Кабінетові Міністрів у цьому місяці розглянути всі питання, пов'язані з підготовкою і забезпеченням українських спортсменів, котрі візьмуть участь у XXVIII Олімпійських іграх в Афінах.

Підбиваючи підсумки наради з участю членів оргкомітету з підготовки спортсменів до Олімпіади-2004, керівництва адміністрації Президента, профільного комітету Верховної Ради, членів уряду та регіональних органів влади з питань фізкультури і спорту, Леонід Кучма сказав, що «нинішня ситуація, не викликає оптимізму, насамперед у тих, хто готує спортсменів вищої кваліфікації». Президент також відзначив незадовільний стан медико-біологічного забезпечення атлетів, створення належних умов для тренувань. «У Києві за десять років не збудовано жодного серйозного спорткомплексу», — сказав глава держави.

За словами Президента, стипендії, встановлені для наших спортсменів і тренерів у розмірі 76,5 гривні, — «це сором для всіх нас». Леонід Данилович підкреслив необхідність підвищити статус професіональних тренерів, розробити для них соціальні програми, надати державні стипендії. Глава держави зауважив, що потрібно залучити позабюджетні кошти на розвиток спорту і розробити механізми, які сприяли б залученню таких коштів. Президент сказав, що сам збирається побувати на відкритті Олімпіади у Греції, «коли вже пообіцяв, то ми повинні їхати у всеозброєнні». Леонід Кучма вважає, що Україна здатна зробити все, щоб її олімпійська збірна виступила гідно.

Солодке життя летить у трубу

Зазвичай осінь дала старт збиранню й переробці цукрових буряків. Із основних бурякосіючих областей коренеплоди масово копають у Вінницькій, Київській, Полтавській і Харківській. І хоча збиральна кампанія тільки-но набирає темпів, у Мінагрополітики говорять про більш високу, порівняно з минулим роком, урожайність культури. В середньому збирають по 213 центнерів коренів з гектара.

Новий сезон розпочали 13 цукрозаводів. Згідно з прогнозом Мінагрополітики, підприємства перероблять 16,5 мільйона тонн коренеплодів і видадуть на-гора 1,8 мільйона тонн білих кристалів, що на дев'ять процентів більше, ніж роком раніше.

Водночас далеко не на кожному підприємстві нинішнього сезону димітимуть труби. За даними Національної асоціації цукровиробників «Укрцукор», із 192 наявних у країні заводів загальною потужністю п'ять мільйонів тонн солодкого піску за рік квоту на виробництво цукру для внутрішнього ринку одразу одержали 139 підприємств. Насправді ж працюватимуть тільки 135. Одна з причин, з якої заводи відмовляються брати участь у сезоні переробки, — відсутність сировини.

Іван ЛАЗНЮК.

У НОМЕР

■ *Харків*

Голова ВР і міністр оборони ледь не опинилися на мінному полі

39 бойових снарядів часів Великої Вітчизняної війни було виявлено 7 вересня на території Харківського інституту танкових військ імені Верховної Ради України. Про це повідомили в управлінні у справах надзвичайних ситуацій та громадянського захисту населення. В землі було знайдено тридцять два 115-міліметрових, чотири 100-міліметрових, один 85-міліметровий і два 76-міліметрових снаряди. Того самого дня всі снаряди було доставлено на полігон та знешкоджено. А вранці наступного дня танковий інститут зустрічав високих гостей.

Микола КОСИЙ.

■ *Одеса*

Мийдодир оселяється в Іллічівську

На споруджуваному Іллічівському заводі миючих засобів розпочато монтаж обладнання, доставленого ВАТ «Портовик» із Туреччини. Інвестує проект, вклавши у нього 32 мільйони доларів США, турецька фірма «Ев'яп». До цього будували корпуси заводу, а тепер ось дійшла черга й до обладнання. Очікується, що нове українсько-турецьке підприємство видасть першу продукцію вже наприкінці нинішнього року. Спочатку завод випускатиме її приблизно на 30 мільйонів доларів, а з виходом на повну потужність — удвоє більше.

Георгій ВОРОТНЮК.

■ *Київ*

Вибух на очисних спорудах

На Бортницькій станції аерації департаменту експлуатації каналізаційного господарства «Київводоканалу» вчора стався вибух, унаслідок чого почалася пожежа.

Як повідомляє центр громадських зв'язків ГУ МВС України в Києві, на думку фахівців, у колекторі поруч з одним із цехів вибухнув газ. При цьому отримав опіки 22-річний робітник, якого госпіталізовано в задовільному стані.

Пожежу локалізовано, перевіряють наявність газу в інших комунікаціях підприємства. Наразі відповідні служби з'ясовують, як газ потрапив до колектора і що спричинило вибух, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

«Увага! Діти — на дорозі!»

Саме під такою назвою з ініціативи ГУДАІ МВС України розпочато Всеукраїнський конкурс-рейд, який триватиме до 20 вересня.

Мета заходу — активізація профілактичної роботи, яка спрямована на забезпечення безпечної участі дітей у дорожньому русі.

Для працівників Державтоінспекції стало вже традицією з початком нового навчального року відвідувати навчально-виховні заклади, де вони проводять тематичні лекції, бесіди, кінолекторії. Все це сприяє залученню школярів до поглибленого вивчення Правил дорожнього руху, **повідомляє ГУДАІ МВС України**.

ФОТОФАКТ

У Полтавській облдержавтоінспекції проведено день відкритих дверей для учнів навчально-виховних закладів. Мета його — пропаганда правил безпеки руху серед юного покоління.

На фото: старший інспектор облДАІ майор Геннадій Шаровський з учасниками зустрічі.

Наше членство в НАТО було б великим кроком уперед

Питання відносин України та НАТО залишається і актуальним, і таким, що часом неоднозначно сприймається всередині нашої держави та за її межами. На запитання щодо перспектив розвитку цих відносин відповів Міністр закордонних справ України Анатолій ЗЛЕНКО.

— Анатолію Максимовичу, весна і літо цього року були багаті на події у відносинах України з НАТО. Україна зробила важливі кроки назустріч альянсу. Чи виправдалися ваші сподівання на якісне поглиблення відносин з цією організацією?

— Справді, весна і літо цього року були більш ніж багаті на контакти нашої держави з НАТО. Основний підсумок цього надзвичайно важливого та відповідального в політичному плані періоду полягає, на мою думку, в тому, що Україна і НАТО почали реально зближуватися.

Коротко нагадаю хронологію подій. У травні РНБО України ухвалила стратегію щодо НАТО, яка проголошує членство в альянсі кінцевою метою нашої політики євроатлантичної інтеграції. У липні Джордж Робертсон приїхав в Україну із заявою, що «НАТО готове йти назустріч Україні настільки далеко, наскільки до цього буде готова сама Україна». Ці слова можна тлумачити так, що двері альянсу відчинені для України. Наша держава має право на місце в альянсі і займе його, коли буде до цього готова. Головне — рухатися і вчасно адаптуватися до сучасних тенденцій розвитку, включаючи процес інтеграції в НАТО.

— Як я розумію, ви вважаєте, що політичні передумови для просування України в напрямі НАТО вже створено. Чому ж і досі лунають у нашій державі розчаровані голоси палких прихильників її членства в НАТО?

— Гадаю, це розчарування можна до певної міри зрозуміти. Поруч із наближенням України до членства в альянсі останні місяці принесли для найнетерплячіших прихильників євроатлантичної інтеграції України і певні розчарування.

Наприклад, рішення РНБОУ не викликало моментальної і відкритої хвилі ентузіазму ані в штаб-квартирі альянсу, ані в столицях країн-членів, та й в інших столицях. Не пролунало з їхнього боку і гучних заяв, які характеризували б рішення РНБОУ як прорив України в євроатлантичний простір. Мало того, альянс витримав місячну паузу перед тим, як зробити крок назустріч Україні. Для багатьох це було сюрпризом.

— А як ви пояснюєте таку реакцію?

— Насправді для неї можна знайти досить просте, навіть прозаїчне пояснення. Час емоцій та радикальних політичних кроків на державному рівні минув принаймні років п'ять-сім тому — коли в Європі остаточно осіла пилюка від падіння Радянського Союзу.

Емоції добре пасують до руйнування Берлінської стіни. Але мало підходять до ситуації, коли на її місці починається будівництво іншого комплексу. Я переконаний, що кожне слово, сказане Дж. Робертсоном 9 липня в Києві, перед тим зважувалося і погоджувалося в колі всіх дев'ятнадцяти країн — членів альянсу. Тим більше що питання євроатлантичної перспективи України — це питання, яке стосується не лише нас. Це, серед іншого, і питання кордонів майбутньої Європи, яке вочевидь не може вирішуватися нашвидкуруч.

— Як би ви пояснили нашим читачам, чому Україна сьогодні так зацікавлена в тому, щоб стати членом НАТО? І чому НАТО має бути зацікавлене в тому, щоб прийняти до своїх лав Україну?

— На мою думку, віддача від вступу України в НАТО буде винятково позитивною як для України, так і для всього Європейського континенту. Маю на увазі насамперед безпеку. Адже вступ до лав альянсу фактично означає повноцінне входження України до європейської системи колективної безпеки. Виступаючи на засіданні Комісії Україна—НАТО, я говорив не про те, чому Україна зацікавлена в членстві в НАТО, а про те, чому альянс має бути зацікавлений у нашому членстві. А це — досить солідний перелік аргументів, які стосуються, передусім, розвитку системи загальноєвропейської безпеки. Натомість для нашої держави членство в альянсі було б, по-перше, великим кроком уперед у безпековому плані. По-друге, це був би той «знак якості», що підтвердив би її реальні досягнення на шляху політичної, економічної та військової реформ. По-третє, перспектива вступу була б вагомим стимулом активізації перетворень усередині держави.

І для України, і для НАТО все це очевидні речі стратегічного характеру, які повинні, на мою думку, переважити будь-які інші міркування.

— Узагалі, якою була передісторія рішення РНБОУ щодо вироблення нової стратегії України стосовно НАТО?

— Підгрунтя для рішення РНБОУ готувалося поступово і завчасно. Ще рік тому ми говорили про те, що саміт Україна—НАТО в 2002 році має вивести наші відносини з альянсом на якісно новий рівень. Можу нагадати свій виступ на міжнародному симпозіумі «Світ у XXI столітті: співробітництво, партнерство, діалог» 5 липня 2001 р., де, по суті, вже була сформульована наша нова політика щодо НАТО, хоча і без згадування слова «членство».

Ми готували і вивчали громадську думку всередині України. Одночасно тривали переговори з країнами — членами НАТО. Були присутні і всі інші атрибути підготовки до рішення, яке має справді стратегічне для нас значення: від аналізу стану виконання положень Хартії про особливе партнерство та програми «Партнерство заради миру» до двосторонніх консультацій із Брюсселем та окремими державами — членами альянсу.

— Як би ви відповіли тим, хто вважає, що Україна стала в чергу до НАТО надто пізно?

— Мені здається, в умовах, у яких розвивається наша держава, робити це раніше було б до певної міри авантюрою. Свідомий політик не має права на такі дії. Він не має права спрямовувати розвиток держави в тому чи тому напрямі, якщо не певен, що такі дії знайдуть адекватну оцінку в суспільстві.

Для таких рішень потрібна достатньо широка підтримка серед громадян і наявність консенсусу серед більшості політичних сил усередині держави. До останніх виборів до Верховної Ради України казати про такий консенсус можна було лише гіпотетично, використовуючи дієслова в майбутньому часі та умовному способі.

— Отже, Україна і НАТО зробили важливі кроки в напрямі зближення. Цей рух отримав політичне благословення. Що далі?

— Буду відвертий. Найбільшим невідомим у політичній формулі під назвою «членство України в альянсі» залишається зовнішній чинник, а саме — позиція країн — членів НАТО. Оприлюднивши позицію про готовність зближуватися з Україною, Дж. Робертсон свідомо повторив слова, які свого часу сказав Президент Леонід Кучма. Однак це той випадок, коли фрази звучать однаково, але можуть нести в собі дещо різне смислове навантаження.

Україна справді готова пройти той шлях, який відділяє її від членства в альянсі — в політичному, економічному, військовому та інших аспектах. Ми не говоримо про те, що це відбудеться скоро. Але ми стали на шлях, який веде до НАТО, не для того, щоб відмовлятися від обраного курсу. Найближчим часом буде не одна нагода переконатися в цьому, в тому числі, сподіваюсь, у контексті парламентських обговорень. Треба виходити з того, що прийнято важливе політичне рішення, на реалізацію якого має працювати увесь державний механізм, не кажучи вже про активну позицію політичної еліти.

— Але ключовою подією на цьому шляху буде Празький саміт...

— Ви маєте рацію. Я переконаний, що Празький саміт Україна—НАТО теж стане важливим свідченням рішучості нашої держави йти до членства в альянсі, а також внесе ясність щодо подальших намірів НАТО.

Переговори з Дж. Робертсоном і зустрічі з послами країн — членів НАТО дають у цьому плані підстави для оптимізму. Оптимальним для України було б започаткування програми, яка привела б у майбутньому до членства в альянсі. Цим шляхом уже пройшли Польща, Чехія та Угорщина. Це шлях, яким зараз рухається в бік НАТО Хорватія.

У Празі повинен запрацювати мотор, що вивезе Україну до вершини під назвою «членство в НАТО». Документ, який ми сподіваємося укласти під час Празького саміту, повинен зафіксувати не лише маршрут нашого просування до цієї вершини, а й відбити новий політичний зміст відносин України з альянсом.

— І все-таки, наскільки солодким, так би мовити, буде для України «празький торт»? Чи буде шлях України до НАТО таким само скорим і безболісним, як і для її східноєвропейських сусідів?

— Тут багато залежатиме не лише від нас, а й від альянсу. В стратегічному плані його позиція визначена: Київ має право на повноправне членство. Це з одного боку. А з другого — концепція «йти настільки далеко, наскільки готова Україна» залишає НАТО достатній простір для тактичних маневрів. Адже визначати, наскільки ми «готові», буде ніхто інший, як сам альянс, точніше, його члени.

Лишається сподіватися, що під час вирішення долі України як майбутнього члена НАТО (а це насамперед політичне питання, хоч би хто що казав!) до уваги братимуться аргументи стратегічного, а не меркантильного порядку — на зразок конкуренції за фінансові фонди. На жаль, з можливістю таких міркувань з боку країн-членів також доводиться рахуватися.

— Україна вже не перший рік веде переговори з Європейським союзом про можливість свого членства. Чи не боїтеся ви, що діалог з НАТО перетвориться на такий самий багаторічний марафон?

— Це справді важливе питання. Адже більшість країн — членів НАТО є членами Європейського союзу. І це означає, що рішення щодо членства України в НАТО прийматимуть ті самі політики, котрі впродовж багатьох років так і не змогли визначитися, яке місце посідає наша держава в новій Європі.

На мою думку, нова стратегія України щодо НАТО вкотре ставить на порядок денний європейського розвитку «українське питання». Питання, яке поки що залишається не лише без відповіді, а й без належної уваги в ключових європейських столицях.

І звучить воно так: яке місце посяде друга за розміром і далеко не остання за потенціалом європейська країна в новій об'єднаній Європі? Чи знайдеться для неї узагалі місце в єдиній європейській сім'ї?

— Ви вважаєте, що дилема «бути чи не бути Україні в об'єднаній Європі» все ще стоїть на порядку денному?

— Про це не говорять відкрито, але європейська приналежність України все ще не сприймається багатьма політиками як політична аксіома. В їхніх очах це скоріше політична теорема, яку Україна має доводити щодня. Значною мірою саме цим і пояснюється певна зовнішня інерція, що супроводжує європейські амбіції нашої держави.

Реалізуючи реформи, доводячи свою життєздатність та самостійність, Україна долає цю негативну інерцію. Тим самим Європа поступово опиняється в ситуації, коли вимушена робити певні кроки назустріч. Їй дедалі важче мовчати щодо майбутнього України як європейської держави. Перед нею дедалі чіткіше постає потреба приймати рішення і займати певну позицію щодо нашої європейської перспективи.

23 травня 2002 року ця потреба стала ще нагальнішою. Якщо дистанція між Україною та Європейським союзом вимірюється принаймні одним десятиріччям економічного розвитку, то в наших відносинах з НАТО відстань є аж ніяк не такою великою. В плані співпраці з НАТО за окремими напрямами Україна нічим не поступається визнаним країнам-кандидатам. А в деяких питаннях і може дати їм фору.

— Приїзд членів Північноатлантичної ради в Україну спровокував і інше запитання: чи не варто Україні вже сьогодні подати офіційну заявку на членство в альянсі? До цього закликають сьогодні багато політичних сил в Україні. Яка ваша думка?

— Добре розуміючи їхню нетерплячість, хотів би сказати таке.

По-перше, формальний бік справи, або, як його називають, «надання заявки на вступ», геть не такий простий і однозначний, як багатьма трактується. Досить ознайомитися з відповідними документами НАТО.

А по-друге (і це найголовніше), експерти, знайомі з практичною стороною цього питання, підтвердять: альянс уже почув те, що сьогодні є визначальним, — публічно виголошений інтерес України до набуття членства.

— Залишаючи Донецьк, Джордж Робертсон сказав: «Тепер м'яч на боці України». Ви вважаєте, це не був натяк на бажаність нашої заявки на вступ?

— Немає потреби натякати на такі речі, коли про них можна говорити відкрито. Слова Робертсона означають для нас, що Україна повинна спокійно і послідовно виконати свої домашні завдання: підготувати економічне і фінансове обгрунтування вступу до НАТО, ратифікувати Угоду про безпеку та інші документи, без яких якісне поглиблення відносин буде юридично неможливим, підготувати Угоду про стратегічні авіаперевезення, яка відкриє новий важливий шлях для взаємодії з НАТО, розробити і затвердити новий Робочий план співробітництва з альянсом. Урешті, передбачити необхідне фінансування на зазначені цілі в державному бюджеті.

І це лише «програма-мінімум». А «програма-максимум» — це реалізація всіх політичних, економічних та військово-технічних трансформацій, необхідних для набуття членства.

— Отже, ви вважаєте, що на євроатлантичному напрямі Україні слід готуватися до багаторічної кропіткої роботи, а не до політичних проривів?

— У цілому — так. Хоча вже сьогодні наші відносини з альянсом є надзвичайно успішними, в тому числі в політичній сфері.

За всієї обережності заяв, зроблених під час засідання Комісії Україна—НАТО в Києві, треба зазначити, що це вперше альянс визнав право нашої країни зайняти місце поруч зі «старими» європейськими демократіями. Для прикладу достатньо собі уявити, щоб голова Європейської комісії Романо Проді приїхав у Київ і заявив, що ЄС «готовий іти назустріч Україні настільки далеко, наскільки до цього буде готова сама Україна». Користуючись журналістською термінологією, це була б справжня сенсація. На жаль, це поки що малореально.

Тому навіть дипломатично обережні заяви Джорджа Робертсона слід розглядати як безумовний політичний успіх України. Піддавати цей успіх сумніву означало б розписуватися у власній упередженості або необізнаності з деталями надзвичайно складного діалогу України з європейськими та євроатлантичними структурами, що ведеться вже не перший рік.

— Як впливає на просування України в євроатлантичний простір суспільна думка в нашій державі?

— Це також ключовий чинник. Коли я говорив про «програму-максимум» у відносинах з НАТО, то мав на увазі і проведення загальнонаціональної інформаційно-роз'яснювальної програми про те, що собою являє і до чого прагне альянс на сучасному етапі. Брак обізнаності з цього питання став очевидний у світлі останніх опитувань, проведених українськими соціологічними службами.

З другого боку, на мою думку, поряд із серйозним матеріалом для роздумів опитування дають і підстави для оптимізму. Ми побачили, що дедалі більше українців підтримують ідею членства України в НАТО. І найбільшу підтримку вона має серед молоді, для якої Європа — це знак надії та еталон розвитку.

Якщо ми ставимо сьогодні на порядок денний питання про визнання європейської та євроатлантичної перспективи України, то робимо це не лише із зовнішньополітичних чи геополітичних міркувань. Я вже не раз заявляв, що європейське визнання потрібне не міністру Зленку і не Президенту Кучмі. Воно потрібне молодому поколінню українців, народженому незалежністю. Сподіваюся, що делегація НАТО сприйняла цей сигнал і не розглядатиме заяву 23 травня лише через призму актуальної ситуації у відносинах України з європейськими структурами. Нам немає чого боятися НАТО.

У нашої країни нема агресивних намірів, і вона не повинна боятися наближення НАТО до своїх кордонів.

— Ви сподіваєтеся на небайдужість НАТО і його зацікавленість в Україні? Чи не виявиться в результаті, що напередодні розширення ЄС і НАТО Європа буде надто зайнята власними проблемами і їй зараз просто не до нас?

— Хоч би як там було, в незалежної України просто немає іншого вибору за європейський. Ніхто не зможе примусити нас переглянути ставлення до самих себе, базоване на історії та культурі України.

«Хочете ви чи ні, але ми — європейці» — ця ідея не раз лунала під час липневого візиту делегації НАТО в Україну. В цьому суть нашої позиції. Ми обрали шлях євроатлантичної інтеграції, оскільки не бачимо альтернативи для становлення України як європейської держави. Ми маємо намір рухатися ним, незалежно від того, наскільки близько до серця сприймає Європа прагнення мільйонів українців.

Якщо перед Україною буде відкрита європейська та євроатлантична перспектива, це буде важливий психологічний момент для більшості наших громадян. Якщо з тих чи тих міркувань цього не станеться, ми все одно рухатимемося обраним шляхом.

Годі боротися з контрабандою «голою інтуїцією»

15 серпня 2002 року на засіданні Кабінету Міністрів України під головуванням Прем'єр-міністра Анатолія Кінаха прийнято Програму протидії контрабанді та захисту внутрішнього ринку на 2002—2005 роки. Це відповідь на помітну останнім часом активізацію контрабандної діяльності на території України, характерний для неї високий ступінь організованості, професіоналізму й технічного оснащення.

Програмою передбачено концептуальні зміни в стратегії і тактиці боротьби з контрабандою в Україні. Як свідчить аналіз ситуації навколо боротьби з контрабандою, яка проводиться українськими правоохоронними органами, незважаючи на велику кількість проведених заходів, затверджених планів та програм, ситуація в Україні практично не поліпшується, а якщо і поліпшується, то дуже повільними темпами. Українським правоохоронцям вдається досягти певних локальних успіхів, проте про системний підхід вести мову не випадає. А отже, і результати маємо випадкові.

Формально відповідальність за стан боротьби з контрабандою в Україні несуть практично всі правоохоронні органи, головним відповідальним органом традиційно є митна служба. Тому, як завжди буває в таких випадках, позитивний результат ділиться на всіх, а в разі невдач вказують на тих, хто відповідальний за стан справ — на митників. Вони у відповідь нагадують, що не митник єдиний веде боротьбу...

У Державної митної служби України немає особливих проблем з виконанням фіскальної функції — наповненням Державного бюджету: планові завдання рік у рік перевиконують. А ось з боротьбою із контрабандою дещо складніше. Як можна оцінити результативність цієї роботи? Держмитслужба постійно оприлюднює кількісні та якісні показники виявлення митних правопорушень, цифри динамічно зростають, проте хто рахував, скільки контрабандних товарів перетинає кордон України та який відсоток виявляють митники? І хто загалом цікавився, як саме митниця бореться з контрабандою? Для прикладу, в автомобільному пункті пропуску це відбувається схематично у такий спосіб: через пункт іде стабільний потік транспорту, митники на власний розсуд вирішують, яку машину слід детально оглянути. Приймають рішення, переважно спираючись на «голу інтуїцію», як правило, не маючи ні оперативної інформації, ні конкретних підстав для детального огляду. Далі — або пощастило, або ні: у машині щось знайшли або підозри виявилися помилкові. Одне слово, майже кожний факт виявлення митними органами порушень митного законодавства — це скоріше щаслива випадковість, аніж системна закономірність. Адже кожну машину на кордоні не доглянеш — черги були б неймовірні. А що вже казати про літак, потяг, корабель? На детальний огляд корабля можуть піти декілька діб, і робити його щоразу насправді неможливо.

У боротьбі з контрабандою головним завданням має бути не виявлення маленьких партій контрабанди за фактом їх ввезення, а знешкодження каналів, злочинних угруповань, які систематично організовують незаконні поставки товарів. Для такої роботи найбільше умов — саме у митної служби, яка має базу даних про зовнішньо-економічну діяльність, можливість затримання «по гарячих слідах», збирання та оформлення доказової бази, професійного представлення інтересів держави в судах. Немає лише можливості відслідковувати канали, товарні потоки, тобто здійснювати оперативно-розшукові заходи.

А правоохоронні органи, наділені правом на такі заходи, практично «зв'язані» відсутністю конкретних механізмів отримання та аналізу інформації; та й загалом під час проходження інформації «великим колом» втрачається оперативність, підвищується імовірність відпливу інформації. Тому сьогодні правоохоронці просто дублюють роботу митників — зокрема, також здійснюють огляд транспортних засобів на автошляхах. З одного боку, теоретично, тож імовірність виявлення контрабанди зростає, але, по-перше, жодної системності у цій роботі, а по-друге, як правило, такі переогляди із митними органами не узгоджуються, тому нерідко об'єктами стають вже оглянуті митниками автомобілі. Результат такої «боротьби з контрабандою» можемо побачити на українських ринках, де, на жаль, неякісної нелегально ввезеної в Україну імпортної продукції ще досить багато.

Висновок — очевидний. Нині назріла нагальна потреба надати право підрозділам державної митної служби з боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил здійснювати оперативно-розшукову діяльність з метою: виявлення, відвернення та розкриття контрабанди; виявлення і взяття під контроль осіб, причетних до її вчинення.

Як ще один доказ — корупція в митних органах, про яку всі говорять. Утім, хто сьогодні спроможний цю проблему подолати? Не секрет, що окремі працівники митних органів самі сприяють незаконному імпорту товарів, звичайно, не без винагороди. Але хто, яка структура сьогодні може кваліфіковано зафіксувати й оформити факти отримання хабара та довести справу до суду? Представники правоохоронних органів мусять щонайменше опинитися у пункті пропуску — режимному об'єкті, де присутність чужака з тих органів відразу стає всім відома. Отже, сподіватися на якусь таємність проведення операції не випадає. На цьому тлі логічна наявність у митних органах підрозділів власної безпеки, але, не маючи жодних повноважень, працівники цих підрозділів змушені просто збирати інформацію (напівлегально) та пропонувати керівництву приймати рішення про недоцільність перебування на посадах окремих працівників. Керівництво митниць у таких випадках, як правило, знаходить вирішення проблеми у звільненні працівника за «порушення трудової або виконавчої дисципліни».

Мало того, що такий горе-працівник часто уникає кримінальної відповідальності, то він ще й звертається до суду, який... поновлює його на роботі! Оце вам реальний стан боротьби з корупцією в митних органах. Звичайно, трапляються винятки — коли порушують кримінальні справи та злочинців засуджують. Проте це лише випадки... А причина — у безправності підрозділів власної безпеки митниць, позбавлених права на проведення оперативно-розшукової діяльності.

Слід окремо сказати і про невідповідність один одному двох законів України: «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінально-процесуального кодексу України. Зокрема, останнім встановлено, що митні органи повинні здійснювати оперативно-розшукові заходи. Стаття 101 КПК (ч. 4) вказує, що митні органи є органами дізнання в справах про контрабанду, а стаття 103 КПК прямо каже: органи дізнання вживають, цитую, «необхідних оперативно-розшукових заходів з метою виявлення ознак злочину і осіб, що його вчинили». Водночас у Законі «Про оперативно-розшукову діяльність» митна служба не зазначена серед органів, уповноважених на здійснення оперативно-розшукової діяльності! Маємо правову колізію: з митників питають як з правоохоронного органу, яким вони не є за статусом.

У Європі залишилося дві держави, чиї митні органи не мають права на здійснення оперативно-розшукової діяльності, — Україна та Албанія. І це напередодні вступу Польщі до Євросоюзу, після чого Україна автоматично стає «буферною зоною» і, відповідно, звалює на свої плечі підвищену відповідальність за припинення транзиту зброї та наркотиків територією України до Європи. Те саме і з продукцією, що є об'єктом інтелектуальної власності. Про який авторитет України в Європі сьогодні можна казати, якщо українська митниця, перебуваючи у безправному стані, просто не спроможна виконувати покладені на неї завдання з боротьби з контрабандою, а решта відомств з правоохоронними функціями також не має належних умов для цієї роботи.

Отже, сьогодні Україні слід визнати, що боротьба з контрабандою потребує не просто косметичних поправок, а кардинальних змін та визначення конкретних відповідальних структур, спроможних виконувати цю роботу та реально відповідати за стан справ. Тому вкрай важливі обговорення та розгляд у першому читанні у липні ц. р. на засіданні Верховної Ради законопроекту про внесення змін до Закону «Про оперативно-розшукову діяльність», що передбачає надання відповідним підрозділам Державної митної служби України права вести оперативно-розшукову діяльність. Зауважте, виняткового в межах своєї компетенції з метою створення потрібної правової бази для боротьби з контрабандою, корупцією, організованою злочинністю та іншими порушеннями митних правил і для забезпечення належного державного захисту працівників митних органів. Митникам залишається сподіватися на подальшу мудрість парламентаріїв, які остаточним голосуванням ухвалять цей документ і в такий спосіб зроблять ще один внесок у боротьбу з контрабандою.

Станіслав ВІННІК,
консультант підкомітету Верховної Ради України з питань зовнішньоекономічної діяльності та митного законодавства.

У НОМЕР

На здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки

Державотворення на зламі тисячоліть*

У такі переломні моменти нашого життя, а останні десятиліття інтенсивної розбудови нашої держави з повним правом можемо віднести до таких моментів, з особливою силою відчувається потреба у фундаментальних і водночас яскравих працях, які уособлювали б минулу і сучасну традицію в контексті відповідей на нагальні питання сьогодення.

Повною мірою сказане стосується підручника «Історія держави і права України. Академічний курс», що побачив світ два роки тому. За цей період громадська, фахова думки дійшли спільного висновку: ми одержали грунтовну, комплексну і правдиву працю, яка на зламі тисячоліть стала помітною подією в суспільно-політичному та науковому житті нашої держави.

Академічний курс підготовлено колективом учених, які представляють відділення теорії та історії держави і права Академії правових наук України, кафедру історії держави і права України і зарубіжних країн Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, а також інші відомі вищі навчальні заклади. Цей академічний курс, безумовно, корисний не тільки для широкого загалу юристів, викладачів, студентів. Він стосується і політиків, і працівників державного апарату, і всіх наших громадян, оскільки дає їм можливість відчути своє коріння, свою державницьку традицію, ознайомитися з багатющою українською правовою спадщиною.

Варто нагадати, що саме в далекому 1917 році Михайло Грушевський починав не тільки з актуальних на той момент політичних праць, а й виступив з яскравими розвідками, які були присвячені українській історії. Так, відповідаючи на виклик «біжучої хвилі», він видав працю під назвою «Переяславська угода України з Москвою», яка мовою історичних фактів обгрунтовувала актуальні завдання українського державотворення.

Якщо провести історичні паралелі, то нині весь комплекс питань, пов'язаних з Переяславською Радою, не втратив своєї актуальності, а навпаки, став ще злободеннішим. А разом із цією проблемою такими ж гострими залишаються проблеми витоків української держави і права ще зі стародавніх часів. А це, як один з аспектів загальної проблеми національної ідентифікації, стає нині предметом запеклої дискусії різних політичних сил. XX століття додало не менш важливі проблеми боротьби за українську державність 1917—1920 років, період суперечливого та драматичного розвитку Радянської України.

А втім, річ не тільки і не стільки в політиці. Підручник розрахований на сучасне покоління студентів, які мають різні погляди, різні уподобання. Саме тому політична незаангажованість і цілковита наукова об'єктивність є безперечною перевагою цього Академічного курсу. Він служить історичній правді, він служить справі патріотизму.

А головне, величезний масив історико-правових фактів нашого минулого вибудовується в стрункy систему, яка, в свою чергу, стає основою для підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців. Необхідно звернути увагу, що автори підручника, дбайливо зберігаючи «високоякісні» традиції вітчизняної історико-правової школи, доповнюють і розвивають їх своїм власним досвідом, надбаннями сучасної правової думки, не обминаючи при цьому найгостріші проблеми української тисячолітньої історії.

Академія правових наук України
Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого
ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ
Академічний курс
У 2-х томах
Видавничий дім Ін Юре
Київ 2000

У 80-х роках уже була спроба видати таку працю, коли під редакцією академіка НАН України Бориса Бабія побачили світ два томи «Истории государства и права Украинской ССР», проте це видання так і залишилося незавершеним (XX століття так і не було досліджене). Нарешті тільки тепер провідним українським вченим вперше вдалося видати таку комплексну працю. Водночас той факт, що вона опублікована майже на десятому році української незалежності, дозволив авторам уникнути гонитви за удаваною актуальністю, а глибоким аналізом сучасних проблем розбудови незалежної України завершити виклад нашої державо- і правотворчої традиції. Саме тому висунення Академічного курсу на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки слід розглядати як цілком вчасне і обгрунтоване.

Віталій СЕМЧИК,
член-кореспондент НАН України, академік Академії правових наук України;
Віктор ЦВЄТКОВ,
член-кореспондент НАН України, академік Академії правових наук України.

* Історія держави і права України. Академічний курс: У 2 т. (під редакцією В. Тація та А. Рогожина). — К.: Ін-Юре, 2002.

Рубці на серці на пам'ять про запопадливих

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Чи так безпечні заповзятливість і прислужливість окремих правоохоронців? Чи на благо їх запопадливість і старанність у досягненні мети? Не завжди.

Про це йшлося в матеріалі «Хоч ти й не корупціонер, на лаві все ж сидіти мусиш» («ГУ» від 25.10.2001 р.). Історія про вискочок у погонах, котрі ламають долі людей, має продовження...

Кар'єристам — зелена вулиця! Хабарництву — бій!

Його оголосили в минулі роки працівники відділу Держслужби з боротьби з економічною злочинністю (ВДСБЕЗ) Куп'янська. У сітях, розставлених борцями з корупцією, опинилися свого часу керівні працівники ливарного заводу, директор однієї із шкіл, інші начальники, в руки яких потрапили мічені гроші. Сіті, треба визнати, розставлялися непрофесійно: прокуратура, не маючи підстав і доказів хабарництва, змушена була перекваліфіковувати злочин, а то й закрити кримінальні справи, як висловлюється один міліцейський чин, «за відсутністю наявності вини».

Але це траплялося через кілька місяців після затримання «на гарячому». А бачили б ви тих запопадливих борців у момент викриття відомих і шанованих громадян. Поняті, телекамера, натовпи зівак, що спостерігали, як їх начальство ведуть у наручниках у супроводі автоматників...

Тоді про молодого Олексія Черкасова, який очолював ВДСБЕЗ, ходили легенди: сміливий, рішучий, безкомпромісний. Незважаючи на особу, мужньо бореться з корупціонерами. Герой!

А коли ще знати, що Олексій тільки у 1999-му закінчив Харківський вуз, у 2000-му призначений на посаду начальника відділу, а в 2001-му став старшим лейтенантом... До того ж, якщо згадати, що батько Черкасова керує управлінням з боротьби з організованою злочинністю, мати очолює управління юстиції, а її дочка — паспортне відділення міськрайвідділу міліції, дивуватись доведеться. Молодий, як то кажуть, та ранній.

Мета всіх провінційних кар'єристів — оволодіти пагорбами Печерська в столиці. Через посади обласного центру, зрозуміло. Олексій Черкасов, вочевидь, в нагороду за виявлену мужність, нестримну запопадливість догодити начальству до того самого обласного центру таки потрапив через кілька місяців після публікації в «Голосі України». Реклама — двигун, однак не тільки торгівлі.

Слідство себе переграло

Олександр Будилко, заступник директора з питань кадрів, побуту і режиму ВАТ «Куп'янський ливарний завод» — одна із жертв борців з корупцією. Він вважає, що кримінальна справа, перекваліфікована із статті про хабарництво на статтю про зловживання посадою і владою, шита білими нитками з першої сторінки до останньої.

■ ■ ■

Мета всіх провінційних кар'єристів — оволодіти пагорбами Печерська в столиці.

■

Нагадаю, про що йшлося у згадуваній газетній статті.

До Олександра Васильовича на прийомі прийшли дві жінки (як потім з'ясувалося, Наталя Шевченко працювала в Куп'янському міськрайвідділі, а її подруга Олена Наконечна була родичкою одного із співробітників ВДСБЕЗ). Одна із підставних осіб сказала, що працювала свого часу на заводі, і попросила підписати заяву-анкету для одержання закордонного паспорта, підсунувши бланк, оформлений... на подругу. Будилко викликав підлеглу і наказав, перевіривши дані у відділі кадрів, заповнити графу про стаж роботи. Але тут-таки, взявши гріх на душу, підписав анкету, за що згодом був покараний директором.

— Дивитися треба, що підписуєш, навіть якщо твої наміри цілком благородні: не плодити бюрократію, ганяючи відвідувачів з кабінету до кабінету, — навчає тепер підлеглих Олександр Васильович.

А тоді, підписавши напівпустий бланк, він і гадки не мав, що цим понівечить своє життя. За кілька хвилин до його кабінету ввійшли працівники міліції з понятими. Один із них, до речі, напередодні був спійманий міліцією з краденою пшеницею і вирішувалося питання про порушення проти нього кримінальної справи (після «спектаклю» в кабінеті Будилка він дивним чином уник відповідальності).

А «спектакль» йшов за заздалегідь написаним сценарієм: працівник відділу Черкасова за лічені секунди знайшов мічені 150 гривень. Але на них так і не виявилося відбитків пальців Будилка. Проте на зап'ястях його рук клацнули «браслети», з якими він ходив на очах заводчан і жителів міста кілька годин.

Енергійні дії міліції (обшуки в квартирі, гаражі, демонстрація сили) погіршили стан 63-річного підозрюваного. Ввечері його забрала «швидка».

Лікарі три місяці виходжували Олександра Васильовича після перенесеного ним інфаркту!

Місцевий суд не вийшов з глухого кута

До судді місцевого суду Куп'янська Ірини Демченко я напросився на прийом з однією метою: дізнатися, як часто їй доводиться розглядати справи про корупціонерів. Хоча від прокурора вже знав, що таких від міліції приходить немало, але в ході слідства, через недоведеність, їх

■ ■ ■

Лікарі три місяці виходжували Олександра Васильовича після перенесеного ним інфаркту!

■

доводиться перекваліфіковувати на менш тяжкі злодіяння. До суду, отже, вони практично не потрапляють.

Про справу Будилка ми не говорили — суддя ще мала її розглядати, а тому обговорювати деталі кримінальної справи законом не дозволено. Зрозумів я одне: суддя опинилася у складному становищі. Їй треба було відповісти хоча б собі самій: яких «істотних збитків державним інтересам та інтересам юридичних осіб» завдав Олександр Будилко? А які «свідомо неправдиві відомості» він уніс і в який «офіційний документ»? Якщо в анкету, то на момент підписання її заступником директора вона не мала юридичної сили, оскільки майже за півроку до провокації було запроваджено бланки нового зразка.

Ці та інші істотні факти на користь Будилка слідство до уваги не взяло, висунувши звинувачення у зловживанні владою і посадою.

Суду, мабуть, непросто було шукати істину на

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 292/48 16.04 2002 р.

Міністру внутрішніх справ України
СМИРНОВУ Ю.О.

Шановний Юрію Олександровичу!

Редакція газети прагне об'єктивно і різнобічно висвітлювати діяльність міліції.

Але, як показала практика, без дійової допомоги працівників правоохоронних органів, їхнього оперативного реагування на наші запити

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

"..." квітня 2002 р. № 4402/Кн

На № 292/48 від 16 квітня 2002 року

Щодо листа в.о. Головного редактора газети «Голос України» Горлова А.Ф.

Виконуючому обов'язки Головного редактора газети Верховної Ради України "Голос України" Горлову А.Ф.

Шановний Анатолію Федоровичу!

Повідомляємо, що Ваш лист МВС України уважно розгля[...] викладеними фактами проведені ретельні службові перевірки.

УМВС України в Харківській області вживаються ор[...] практичні заходи, спрямов[...] склалася у Куп'янському р[...]

Зокрема, у 2001 р[...]

підставі наявних матеріалів. Йому б прислухатися до прохання підсудного і відправити «сиру» кримінальну справу на дорозслідування. Не прислухався, чим загнав себе, на мій погляд, у глухий кут.

Вихід із становища підказав представник обвинувачення. «У судовому засіданні, — читаємо в постанові місцевого суду від 15.04.2002 р., — прокурор заявив клопотання про припинення цієї кримінальної справи внаслідок зміни обстановки, оскільки на момент розгляду справи в суді (порушена вона 16.01.2002 р. — **Авт.**) здійснене діяння втратило характер суспільно небезпечного і особа, що скоїла вищеназване діяння, перестала бути суспільно небезпечною».

■ ■ ■

Скажемо відверто, незручно цитувати відписку, про яку, треба гадати, міністр і не знає.

■

Цікава логіка. Навіть не жіноча. Чому раптом зловживання посадою і владою було суспільно небезпечним і перестало таким бути?!

— Я не визнаю такого рішення, — каже Олександр Васильович. — Виходить, я винен, але у зв'язку з обстановкою, що змінилася, справу припинено. У чому вона змінилася? Я наполягаю на тому, щоб кримінальну справу припинили за відсутністю в моїх діях складу злочину, бо я не порушував закон.

Місцевий суд прийняв рішення, яке «не можна визнати законним і обгрунтованим». Обласний апеляційний, розглянувши скаргу Будилка, відмінив постанову Куп'янського суду і направив справу на новий судовий розгляд у той самий суд в іншому складі суду.

Дайте відповідь по суті, панове!

У день виходу матеріалу «Хоч ти й не корупціонер...», тобто 25.10.01 р., в редакції гостювали заступник державного секретаря МВС України Микола Ануфрієв з товаришами. Коли мова на зустрічі зайшла про дії Куп'янської міліції, членам редколегії було заявлено: подібні матеріали зазвичай розглядає особисто міністр і дає відповідні розпорядження. Мовляв, чекайте реакції і на цю статтю. В ній, до речі, немало місця було відведено проблемі вивезення металобрухту із заводської території. З «металошукачами» Будилко боровся, кажуть, «не щадя живота своего», а тому, можливо, вони і подбали про його усунення, припускав автор.

Відповіді із МВС ми, на жаль, не діждалися. У квітні нинішнього року редакція звернулася особисто до міністра Юрія Смирнова з проханням поінформувати про результати службового розслідування за вже згадуваною статтею, а також за публікацією «Три дні з життя Куп'янська».

За два тижні «ГУ» одержав відповідь, підписану першим заступником держсекретаря МВС Михайлом Корнієнком (виконавець Дмитрієв, ГУБОЗ).

Скажемо відверто, незручно цитувати відписку, про яку, треба гадати, міністр і не знає. Але й коментувати бюрократичний шедевр не беруся. Публікуємо зі скороченнями. Судіть, читачі, самі, наскільки лист з головного міліцейського відомства відповідає важливості проблеми роботи місцевих кар'єристів у погонах.

«Повідомляємо, що Ваш лист МВС України уважно розглянутий. За викладеними фактами проведені ретельні службові перевірки.

УМВС України в Харківській області вживаються організаційні та практичні заходи, спрямовані на стабілізацію криміногенної ситуації, що склалася в Куп'янському районі під час здійснення операцій з металобрухтом.

Зокрема, у 2001 році Ковшаровським відділенням міліції зареєстровано 128 повідомлень про злочини на ВАТ «Куп'янський ливарний завод». За 70 повідомленнями порушені кримінальні справи, з яких 47 — за фактами скоєння тяжких злочинів. З метою стабілізації ситуації при здійсненні операцій з металобрухтом міжвідомчою комісією у складі працівників органів внутрішніх справ, держпожнагляду, представників райдержадміністрації та екологічної інспекції проведені перевірки ВАТ «Куп'янський ливарний завод» та пунктів прийому металобрухту, що діють навколо підприємства. Із перевірених 33 приймальних пунктів за порушення встановлених законодавством умов і правил здійснення вказаного виду діяльності припинено роботу 28 пунктів.

Уже протягом поточного року проведено 152 перевірки підприємств та пунктів приймання металобрухту. Ковшаровським відділенням міліції зареєстровано 115 повідомлень про злочини, за якими порушено 52 кримінальні справи. Внаслідок проведених профілактичних заходів складено 54 адміністративні протоколи за фактами порушень чинного законодавства при здійсненні операцій з металобрухтом».

І хоча б одне слово про надміру заповзятливих підлеглих, що залишили рубці на серцях своїх жертв...

Іван ІЛЛЯШ.
Київ—Куп'янськ—Київ.

Приборкання дракона

На початку 90-х років минулого століття світовим товариством було поставлено завдання — перекувати мечі на орала. Здавалося, нарешті настав час приборкання дракона, що поглинає левову частку національного доходу багатьох народів. (Особливо — нашого.) Багато тоді в нас зопалу дров наламали... Деякі підприємства ВПК до цього часу не можуть оговтатися після котка конверсії.

Під цей коток потрапило й Запорізьке виробниче об'єднання «Моторобудівник» (нині ВАТ «Мотор Січ»). Ось тоді у його генерального директора В'ячеслава Богуслаєва і виникла ідея освоїти виготовлення дизельного двигуна.

Вибір на дизельний двигун впав, звичайно, невипадково. Як відомо, двигунобудування — основний виробничий напрям підприємства. До того ж, у колишньому Союзі дизеля, який відповідав би світовим стандартам, так і не зуміли створити. І коли італійська фірма «Івеко» з «КрАЗом» організували СП з виробництва вантажівок, постала потреба налагодити виготовлення івековських дизелів для них в Україні.

Цілі італійців, які прагнули розширити свої ринки збуту, та ВАТ «Мотор Січ», що намагалося без витрачання коштів на ліцензію отримати можливість виробляти власноруч на своїх площах всесвітньо відомі силові установки «Івеко», збіглися. В липні 1996 року було зареєстровано СП «Івеко—Мотор Січ», статутний фонд якого становив 18 млн. доларів. «Мотор Січ», як і було домовлено, надав виробничі площі та забезпечив СП фахівцями, а фірма «Івеко» внесла до статутного фонду «живі» гроші, потурбувалася про спеціалізоване обладнання, якого не вистачало.

Багато наших підприємств претендували на створення СП з «Івеко». Однак італійці віддали перевагу «Мотор Січі». Чому? Не останню роль зіграв авторитет В'ячеслава Богуслаєва, його особисті контакти з керівниками фірми «Івеко». Буваючи на запорізькому заводі, вони бачили підприємство з високою культурою виробництва, де турбота про якість — у крові кожного працівника. Адже легко замінити обладнання, але для зміни психології людей потрібен час...

Спочатку на СП «Івеко — Мотор Січ» планували серійне виробництво коробки передач для «Івеко-КрАЗу» та двигуна для нього потужністю 75—118 к. с. (залежно від модифікації). З першою частиною свого завдання запоріжці упоралися всього за рік. Причому налагодили виготовлення коробок передач цілком з вітчизняних матеріалів. Зверніть увагу: не складають з привозних імпортних комплектуючих, а виробляють з рідного українського металу, яким, зокрема, забезпечує комбінат «Дніпроспецсталь». Лише минулого року на СП їх виготовлено більш як 5 тисяч.

— За якістю вони нічим не поступаються івековським, — запевнив директор спільного українсько-італійського підприємства Олексій Косянок. — Наші партнери задоволені ними, комплектуючими до них, які на «Івеко» йдуть без вхідного контролю просто на складання. Досить клейма наших контролерів...

Відверто кажучи, мене це не дуже здивувало. Деталі на авіадвигун завжди відповідали вимогам світових стандартів. Здивувало інше — довірчі стосунки між партнерами.

Спільне підприємство успішно впоралося з освоєнням серійного виробництва дизелів — не лише автомобільного, а й тракторного з турбонаддувом потужністю 80 к. с. До речі, якщо зняти турбонаддув, можна, не перебудовуючи виробництво, отримати двигун потужністю 60 або 100 к. с. До того ж двигун не форсований. Саме той, котрого потребують сьогодні наші тракторобудівники. Та й не лише наші...

Запорізькі моторобудівники почали освоювати виробництво тракторного дизеля зі складання, використовуючи італійські комплектуючі. Але з кожним роком дедалі більше комплектуючих деталей для нього на СП роблять самостійно. Він уже на 15 відсотків український.

— Ми маємо намір, визначивши найпопулярнішу в СНД базову модель дизеля, довести виготовлення деталей до нього в Україні до 85—90 відсотків, — поділився планами Олексій Косянок.

Щоб продукція СП відповідала світовим стандартам, його керівники вирішили складання та випробування виготовлених деталей проводити у себе. Але це аж ніяк не означає, що запоріжці монополізували виробництво італійських двигунів. Навпаки, тут завжди раді співробітництву з вітчизняними підприємствами, які спроможні виробляти деталі чи вузли, що відповідають європейському рівню якості. Мало того, СП готове навіть інвестувати виробництво комплектуючих для своїх виробів. Адже в Україні сьогодні чимало спеціалізованих підприємств, що ледве животіють, які могли б стати постачальниками СП «Івеко—Мотор Січ». Для цього їм досить дати лише якісь оборотні кошти (у вигляді тих самих інвестицій), спецоснащення та обладнання, якого бракує. Свого часу, приміром, СП надало невеликі інвестиції Токмацькому ковальсько-штампувальному заводу, і той одразу підписав контракт на поставку штамповок. Нині в СП уже з десяток постачальників із України.

Не беруться на СП освоювати лише паливну апаратуру — кращу, ніж бошівська, у нас сьогодні навряд чи хто зможе виготовити. А ризикувати якістю двигуна, який за економічними параметрами відповідає світовим стандартам, що, крім усього іншого, відкриває доступ на ринки збуту не тільки в СНД, а й в Європі, запорожці не хочуть. Надто багато ставиться на карту...

Своєрідне застосування дизелям спільного українсько-італійського виробництва найшли у ВАТ «Мотор Січ». Усе розпочалося з ремонту екскаватора. Потрібно було щось робити з двигуном, який уже давно відпрацював своє. І його замінили... на силовий агрегат власного виробництва. В результаті потужність екскаватора збільшилася, а витрати на паливо зменшилися майже на 25 відсотків. І пішло-поїхало. Замінили рибинський движок на тракторах ЮМХ-6, встановили свій дизель на комбайнокосилку... Для переобладнання автотехніки в транспортному цеху створили навіть спеціальну дільницю. Сьогодні тут установлюють силові агрегати спільного українсько-італійського виробництва на ГАЗ-53 і ЗІЛ-130, на дизелі замінюють карбюраторні двигуни ГАЗелей. Витрати замовників окупаються. Якщо, приміром, той самий ЗІЛ-130 на 100 км пробігу витрачає до 40 літрів бензину, то дизпалива — менш як 15. Не дивно, що кількість бажаючих скористатися новою послугою підприємства зростає.

Завдяки замовленням СП «Івеко—Мотор Січ» в Україні створено уже майже 3 тисячі робочих місць. Нові перспективи обіцяє випуск на СП івековських автомобілів малого класу — п'яти модифікацій «Турбо-Дейлі», на які встановлюються дизельні двигуни та коробки передач, що випускаються в Запоріжжі. Уже сьогодні потужності спільного підприємства дають можливість складати з італійських та українських комплектуючих до 13 тисяч івековських моделей. У своїй політиці тут керуються намаганням якомога краще задовольнити запити споживачів. Однак якщо сьогодні та сама ГАЗель покупцеві обійдеться десь у 7 тисяч доларів, то івековський автомобіль запорізького складання нині коштує близько 11 тисяч «зелених»...

— Це — сьогодні, — наголошує Олексій Косянок. — Ми сподіваємося незабаром за рахунок самостійного виконання низки операцій, а також збільшення частки вітчизняних комплектуючих значно скоротити різницю... І це не просто наміри. Так, ми вже взяли на себе зварювальні операції, фарбування... Запорізька ціна вже нижча за кременчуцьку. Хоча... Порівнювати «ТурбоДейлі» з тією-таки ГАЗеллю просто некоректно...

Що ж, слово — за покупцем. Нещодавно я поцікавився в одного з власників івековської моделі, чому він віддав їй перевагу. Його відповідь мене здивувала. «Я не такий багатий, щоб купувати ГАЗель...» — почув я порівняння. Парадокс? Поміркувавши, пригадав, як минулої осені «зекономив» на чоботях — через місяць довелося купувати ще одну пару...

Про необхідність залучення інвестицій в нашу економіку ми багато говорили. Один із реальних шляхів надходження зарубіжних інвестицій в Україну — створення спільних підприємств. Але яких СП потребує наша економіка? Адже не таємниця, що серед них часто зустрічаються й такі, де інвестиції використовують лише для імпортування товарів інвестора з метою їхньої перепродажі в Україні.

На СП «Івеко — Мотор Січ» з самого початку обрали інший шлях. Тут виробляють необхідну для української економіки конкурентоспроможну продукцію, випускають уже практично з вітчизняних матеріалів, безплатно запозичивши західні технології. Інвестиції не пішли за кордон. Вони справді працюють на нашу економіку. Люди отримали роботу. Хай поки 3 тисячі осіб, але й це чимало. А досягне СП цілковитої виробничої потужності, стане в Україні додаткових робочих місць на 15—20 тисяч більше, тобто — стабільний заробіток 15—20 тисячам наших громадян, відрахування до бюджету, Пенсійного фонду... Хіба не це нам сьогодні потрібно?

Олександр АБЛІЦОВ.
Запорізька область.

Ми за ціною не постоїмо

Вже не перший рік тривають роботи з відновлення підводного човна «Запоріжжя», який дістався Україні після «братнього» поділу Чорноморського флоту колишнього Союзу.

Левову частку коштів для ремонту субмарини виділила «Укрзалізниця». А 5 мільйонів, яких не вистачає, мають надати (як шефську допомогу) запорізькі підприємства, заклади й організації усіх форм власності. За таке рішення проголосували депутати облради, заслухавши на сесії, що відбулася недавно, виступ командувача ВМС адмірала Михайла Єжеля.

СПОРТ

Сергій Рубіс — чемпіон за версією IBF!

У Чернігові відбувся турнір з професіонального боксу в рамках міжнародного конгресу IBF.

Його приурочили до 200-річчя Чернігівської губернії та 70-річчя Чернігівської області. Спортивний форум відкрили президент європейської версії IBF Бенедетто Монтелло (Італія) та голова облдержадміністрації Микола Бутко.

Спочатку відбулися рейтингові бої. У них взяли участь пари: Рустам Малиновський з російської Назрані та Іван Гонца з Молдови (переміг), Павло Ісинбаєв з Озера (Росія) та Мамед Ядгаров з кримського Бахчисарая (виграш), Тигран Сарабекян з Вірменії та Володимир Ходаківський з Києва (перемога), Олександр Потибко з білоруського Гомеля та Василь Тарабаров з Києва (виграш), Максим Скиткін з Набережних Човнів та Сергій Лапинський зі Львова (перемога), Дмитро Кривченко з Севастополя та Ферид Бен Джедду (перемога) з Тунісу.

А найбільшу увагу вболівальників професіональних видів єдиноборств привернув десятираундовий поєдинок за звання чемпіона світу за версією IBF серед юніорів між чемпіоном Санкт-Петербурга 2001 року Євгеном Гальченком та чернігівцем, чемпіоном IBF 2001 року Сергієм Рубісом, який захищав виборний минулорічний титул. Щастя усміхнулося йому й цього разу. На сьомому раунді його супротивникові забракло сил продовжити бій. С. Рубіс упродовж усього поєдинку вів себе активно, наступально і здобув переконливу перемогу. Президент європейської версії IBF Бенедетто Монтелло вручив йому пояс переможця.

Сергій Рубіс родом з Ріпок Чернігівської області, випускник Чернігівського педінституту. Він працював у податковій міліції Чернігова, а тепер — студент четвертого курсу Академії державної податкової служби України.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

На знімках: перемога! атака Сергія Рубіса.

Фото автора.

Господарський суд Автономної Республіки Крим м. Сімферополь, вул. Карла Маркса,18 порушив справу № 2-16/9918-2002 про банкрутство закритого акціонерного товариства «Крим — УАЗ» у АР Крим м. Сімферополь, вул. Крилова,162 (рах. 260041768 в КРД «АППБ», м. Сімферополь, МФО 324021, ЗКПО 22297207).

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Вудуда Гаррі Ігоревича, м. Одеса, вул. Лузанівська,63, кв.11. Ліцензія АА № 249853 від 28.10.01 р.

Цей загадковий Поль, Колумб Дикого степу, повертається...

Як поміщик став Прометеєм

ПОСТАТІ

У Дніпропетровську відкривають пам'ятник Олександру Миколайовичу Полю. Нарешті. Дочекалися

Сьогодні мало хто знає, що нині славетний Дніпропетровський історичний музей імені Дмитра Яворницького до революції називався Музеєм Поля. І що в тій назві було щось більше, ніж тільки започаткування саме Олександром Миколайовичем вивчення минувшини рідного Придніпровського краю. З його ім'ям не менше пов'язане і промислове пробудження цих колись диких степів, яке обернулося теперішньою могутністю півдня України. Кажуть, і після революції ще довго одна з вулиць Катеринослава (нині—Дніпропетровська) носила ім'я Поля. Але потім «схаменулися»: це з якого, мовляв, дива увічнювати посереднього поміщика?

І ніхто не знає, що пам'ятник Прометею, який після буремних літ громадянської війни встановлено в Кам'янському (Дніпродзержинську), стоїть на постаменті, що не йому, Прометею, призначався. І саму фігуру Прометея з піднятим над головою смолоскипом у руці творив не його скульптор. А насправді було так: революція завадила вчасно, 1 жовтня 1917-го, на честь 85-х роковин від дня народження, поставити вже майже завершений і дуже символічний пам'ятник Олександру Полю. Більшовики потім лише долучили до відлитої скульптури розірвані пута...

За народженням пам'ятника Олександру Миколайовичу, який ось-ось тепер має з'явитися у Дніпропетровську, мені пощастило спостерігати від виникнення задуму, втілення у глині і до відлиття у бронзі. Бо його автор — мій давній приятель і земляк, народний художник України Володимир Небоженко. Два останні роки до його майстерні я навідувався мало не щомісяця, саме задля знайомства з роботою над скульптурою Олександра Поля. Разом зі своїм постійним співавтором архітектором Володимиром Положієм Небоженко знайшов чудове місце на центральному проспекті міста — у затишній «ніші» між двома давніми будинками, куди й повертається тепер енергійний і рішучий образ Олександра Поля. І зупиняється біля підніжжя стилізованого пагорба-кургану та брили залізної руди. У невтомній руці — кирка. І погляд пильний у вічі нащадкам: «Чи пам'ятаєте ви тих, хто творив історію рідного краю? І чи задля благополуччя рідного народу розпоряджаєтеся багатствами своєї землі та її надр?»

У пошуках скарбів

То хто він, ким був і чим уславив себе, цей загадковий Поль, якого не ми, а французькі вчені-гірники та геологи назвали Колумбом скарбів Дикого степу?

— Був Олександр Миколайович цілеспрямований і вольовий, трохи романтичний і дуже великий патріот, — стверджує дніпропетровський письменник Володимир Заремба. — По дідові — швед, по бабусі — з роду легендарного запорозького наказного гетьмана Полуботка. Але якщо схованих ніби в чужому банку скарбів Полуботка досі не дошукалися, то скарбів, відкритих Колумбом підземних родовищ нашого краю, сьогодні чимало. Поль був не просто заможною, а навіть багатою людиною, однак під кінець життя став майже старцем. Ні, не програв у карти, не розтринькав, не пропив свої статки. Все своє майно, прибутки та нагромадження він витратив на промислову розбудову губернії...

До думки Володимира Заремби звернувся не випадково. Це він перший за радянських часів зумів повернути добре ім'я Поля спадкоємцям — зібрав, систематизував сотні матеріалів та свідчень про нього, його життя та діяльність і написав документальну повість, яку запропонував київському видавництву «Молодь» ще у 1980 році. Вийшла книжка лише через чотири роки. Неважко здогадатися, чому. Вето наклали тодішні науковці з Інституту історії Академії наук УРСР. Ось їхній вирок: «У рукописі без критичного аналізу наведено велику кількість фактів з різних дореволюційних джерел. Життя і діяльність О. Поля показано ідеалізовано, що входить у протиріччя з історичною дійсністю. Потрібно враховувати, що О. Поль був представником панівних класів. Тому можна говорити про нечітку позицію класового підходу автора до описаних подій».

Хочете знати, кому маємо завдячувати, що книжка врешті-решт побачила світ? Передусім відомому вченому-металургу, лауреату безлічі найпрестижніших премій, у тому числі і Ленінської, доктору технічних наук, професору Іллі Івановичу Коробову і тодішньому директору Дніпропетровського історичного музею Горпині Федосіївні Ватченко. Але головне, що Коробов був давнім другом генсека ЦК КПРС Леоніда Брежнєва, а Горпина Ватченко — рідною сестрою першого секретаря Дніпропетровського обкому партії Олексія Ватченка. Коробов написав: «Видання повісті про О. Поля в інтерпретації письменника Володимира Заремби не викликає ніяких заперечень. Тим паче, що вона вкрай необхідна». А Горпина Феодосіївна сказала, що «як історик я не можу бути необ'єктивною», і теж відгукнулася схвальною рецензією.

Сам Володимир Заремба потім не заспокоївся, у так званій Дубовій балці, котра давно увійшла в межі нинішнього Кривого Рогу, відшукав будиночок, у якому мешкав і працював Поль, і домігся не тільки меморіальної дошки, а й щоб поставили тут невелике погруддя Олександра Миколайовича. Та все це залишалося визнанням «місцевого значення», така собі, ніби суто криворізька, екзотика.

Насправді Поль заслуговує гідного місця в історії України. Народився він у невеликому селі Малоолександрівці Верхньодніпровського повіту Катеринославської губернії. За особливі бойові заслуги дісталося це село свого часу дідові Олександра — шведському підданому Івану Полю. Він у 44-річному віці в чині капітана російської армії вийшов у відставку, одружився з українкою і оселився у власному маєтку. Саме дід Іван та бабуся Марія прищепили онукові любов до історії. Бо дід багато розповідав йому про ті битви, в яких йому самому довелося брати участь. А напрочуд освічена бабуся — про той «відважний народ, який багато віків тому населяв наш край і звався скіфами». Особливо про запорозьких козаків. У книжці Володимира Заремби читаємо: «Як ідуть степом запорожці на татар, то немов маки цвітуть, — розповідала Марія Захарівна. — Таке барвисте у них вбрання! Жупани шили з доброго сукна — сині, малинові і червоні. Як у кого пояс міг бути зеленим, то шаровари сині, мов льон, китайчаті, на очкурі...»

У спогадах Дмитра Яворницького знаходимо цьому підтвердження: «Перебуваючи по материнській лінії у родинних стосунках з нащадками Павла Полуботка, —писав академік, — і слухаючи розповіді про ті часи, О. Поль ще хлопчиком, за його власними словами, лазив по горищах і комірчинах свого будинку, скрізь відшукував різні предмети давнини і відтоді став відчувати до них особливу прихильність».

То не дивно, що, повернувшись додому після закінчення факультету Дерптського (нині—Тартуського в Естонії) університету, молодий поміщик Поль, як він сам написав у своєму щоденнику, «взяв у руки палицю і пішов пішки оглядати могили, городища і урочища». Щоб незабаром розпочати розкопки. Отаким пан був дивним і «химерним» — згодом побував чи не в усіх куточках губернії — аж до Любимівки і Нікополя, Чортомлика, Капулівки і Покровського. З ким зустрічався і навіщо, читайте в повісті Володимира Заремби «Скарб Дикого степу». А знаходив старожилів, у котрих зберігалися старожитності, скупляв їх, а згодом і описував. От і набралося у нього мало не п'ять тисяч документів та речей, що мали велику історичну цінність і вперше створювали наочну картину минулого тутешніх країв. Саме ці майже п'ять тисяч експонатів і склали згодом основу Музею Поля в Катеринославі, який нині називається Музеєм імені Яворницького. Поль, до речі, над усе шанував молодого Дмитра Івановича і сам передав йому під опіку свої багатства.

Уже цього, погодьтеся, досить, щоб ми пам'ятали Олександра Миколайовича. Але йому судилася ще одна, і дуже велика, роль у реальній історії краю. На початку 1858 року в Катеринославі, місцеві поміщики, налякані селянськими заворушеннями і бунтами, утворили комітет «по влаштуванню побуту селян», щоб «усіляко пом'якшувати кріпацький стан». Від Верхньодніпровського повіту до комітету увійшов і Олександр Поль. Підтримав ідеї «відкривати школи, читальні та зменшувати розміри недоїмок для особливо знедолених», але вніс і свою пропозицію. Саме Поль «поринув в ілюзії», як висловився один з чиновників губернії, бо звернув увагу, що селяни страждають від пожеж, а в цьому їм можна зарадити. Часто згоряють селянські хати дотла, і тільки тому, що стріхи — солом'яні. Зовсім же недалеко від Малоолександрівки Поля — Веселі Терни, а це вже околиця Криворіжжя. Де, за твердженням Олександра Миколайовича, ще наші предки, київські князі, а потім і запорозькі козаки добували аспід — різновид сланцю, придатний для виготовлення надійного покрівельного матеріалу. Для початку досить, отже, треба організувати пошук покладів аспіду...

Пропозицію Поля вислухали і навіть схвалили, але... не прийняли. Річ, мовляв, ризикована — грошей витратити можна багато, а чи буде зиск, не відомо. У казні губернії зайвих — катма, ніхто з місцевих багачів починати розробки «міфічних» сланців не збирався. І тоді Поль сам зважився розгортати розвідувальні роботи. Так, найнявши копачів, він уперше опинився на криворізьких землях. Шукав аспід і знайшов його, але передусім у печері Дубової балки, густо порослій лісовими хащами, натрапив на червоний, як кров, камінь. «Шифер», як називали тут подібні знахідки місцеві мешканці. Поля цей камінь зацікавив, бо він не був схожий на звичний. Повіз його до Петербурга у гірничу академію, там зробили аналіз і дали висновок, що в камені 60 відсотків заліза і що це, відтак, не просто камінь, а залізна руда.

Хто першим віднайшов поклади криворізьких залізистих кварцитів, геологи досі сперечаються. Дослідженням тутешніх порід, що там і тут виходили аж на поверхню, ще сто років до Поля справді займався російський академік В. Зуєв, згодом і гірничі інженери П. Паллас та В. Ізмайлов. Однак вони вели мову винятково про сланці, граніт та мармур. Висловлюючи думку, що можливі родовища і інших копалин, але не більше. Зате сьогодні достеменно відомо, що перші тутешні промислові розробки надр, пов'язані з «ломкою аспідного сланцю», впроваджено Олександром Полем. І саме він потім став «ініціатором освоєння мінеральних багатств Криворізького району, зокрема, видобутку тут відкритим способом залізної руди». З цим зрештою погодилися імениті автори історико-економічного нарису, виданого у 1975 році до 200-ліття Кривого Рогу. Не сказано було в тому нарисі єдиного: промислове освоєння Кривбасу стало для Поля солодким щастям і гірким нещастям, метою, трагедією і драмою всього його воістину сподвижницького і самовідданого життя. Яке для нього самого врешті-решт скінчилося розоренням і смертю, а для півдня Росії — неймовірним розвоєм тут металоплавильної індустрії.

Це ж руда! Залізна!

А все тому, що потрібно було п'ятнадцять років нелюдських зусиль, щоб, як писав перший дореволюційний путівник «По Екатерининской железной дороге», «довести доцільність експлуатації знайденої руди». Бо правда полягає в тому, що після отих перших, «допольовських», обстежень надр Криворіжжя гірничий департамент уряду Росії дійшов висновку про недоцільність тут будь-яких розвідок і розробок як безперспективних. Отож раз і назавжди закрив «тему» і ще не відкритий басейн.

Тому у Катеринославі Поля і слухати не хотіли. Дві чи три його спроби «зацікавити губернію» скінчилися відмовою. Після довгих роздумів, написав у своїй повісті Володимир Заремба, Олександр Миколайович вирішив податися на Донеччину. Де, як відомо, на той час уже виникли і діяли перші невеликі чавунні і сталеплавильні заводи. Один з них на річці Лугані постачав гармати Чорноморському флоту, другий, Петровський — гарматні ядра. «Руда їм доконче потрібна, і мене неодмінно підтримають», — міркував Поль. Та його знову очікувало розчарування. «А хто дасть субсидії на розробки, на прокладання шляхів?» —запитали на річці Лугані. Єдине, що на Петровському заводі несподівано зустрів відомого гірничого інженера Євграфа Ковалевського. Який народився у Харкові, був обізнаний з розвідками Донецького басейну, а тепер працював в Академії гірничих наук в Петербурзі.

— Прошу глянути, — сказав йому Поль, діставши з торбини червоні камені.

— Шановний, це ж руда! Залізна! — По хвилі вигукнув вражений Ковалевський. — Де ви її знайшли?

— На краєчку Дикого Лугу в поселенні Кривий Ріг, чули? Ні? То слухайте: поклади там великі, та я ось уже майже рік марно б'юся, як риба об лід, щоб почати розробки.

— Але бодай обстеження здійснили повні? — поцікавився схвильований Ковалевський.

— Де там! — зізнався Поль.

— Боже, — прохопився Євграф Петрович, — щоб цілий рік з таким ділом згаяти...

І Ковалевський порадив Полю негайно звернутися до гірничого департаменту Росії. Тільки звідти треба починати, сказав, тільки там можна домогтися серйозного і негайного вивчення родовища. Олександр Миколайович, може, вчинив і не зовсім обачно: перш ніж їхати до столиці, відіслав туди зразки криворізької руди і став чекати виклику. А сам тим часом знову подався на Донецький кряж — цього разу до підприємця Джона Юза. Чомусь сподівався, що цей англієць, який у Смолянці вибудував спершу «кузню», а потім і залізоробні заводи, обома руками ухопиться за ідею.

— Якщо вам потрібні кошти, так у мене їх немає, — була відповідь Юза. І лише розпорядився дати письмове підтвердження, що «кожен пуд криворізької руди візьмуть заводи Юза». А насамкінець питання поставив руба: «А чим збираєтеся доставляти нам свою руду? Може, на волах?»

Йому Поль першому і зізнався, що виношує також ідею будівництва залізних колій з Кривого Рогу на вугільний Донбас. Зв'язати ці два басейни, заговорив гаряче, означає перетворити великий регіон Росії на невичерпне ельдорадо, хіба ні?

— Ну, це вже ваші проблеми, — мовив Юз. — Бажаю успіху!

Минув якийсь час, і Поля покликали раптом до катеринославського генерал-губернатора Дудіна-Берковського.

— Я вами незадоволений, — заявив губернатор. — Мені не дають спокою з Петербурга, бо ви шлете і шлете якісь камінці і заважаєте цілому департаменту. Скільки можна бути таким наївним? А тепер заводите мову ще й про будівництво парової залізниці... Ви думаєте, що кажете?

— Але все це, Ваше превосходительство, — насмілився заперечити Поль, — обіцяє неймовірний розвиток нашої губернії...

— Ви домагаєтеся нездійсненного, — сердито зупинив його губернатор. — Ваші проекти не що інше, як марення, а ви цього не розумієте! То йдіть і робіть висновки!

Олександр Миколайович не міг знати, звичайно, що невдовзі з губернії до Петербурга пішло підступне, якщо не підле, донесення. У ньому стверджувалося, що «затія О. М. Поля стосовно криворізьких руд є маніакальною, оскільки він страждає розладом розумових здібностей». Наступний крок, який з відчаю зробив Олександр Миколайович, і поготів можна вважати «навіженим». Він сам подався до Європи, у Німеччину, де, відрекомендувавшись археологом з Росії, на власні очі ознайомився з відкритим і підземним видобутком корисних копалин. Отож побував у рудних штольнях, ознайомився з усіма процесами — «як це робиться». Навіщо? Бо вже мав твердий намір самотужки починати розробки у Кривому Розі. Сподівався, що, коли почне, інші підтримають. Задля цього зустрівся з відомим у Німеччині професором геології Бернардом Коттом. На якого (чи не вперше) справив враження дуже надійної і серйозної людини. Отак за власний рахунок і привіз Поль на батьківщину відряджених Коттом інженерів Штрінельмана та Фрічче для здійснення «геогностичного і гірничозаводського дослідження покладів криворізьких залізних руд». І коли дістав нарешті авторитетне підтвердження, що його проекти цілком обгрунтовані, придбав у Дубовій балці 500 десятин землі та уклав договір на оренду тут ще інших земель-неугідь терміном на 30 років і сам таки розпочав спорудження першої копальні—рудні. Довелося, щоправда, продати маєток, але іншого виходу не бачив і не знаходив. Сміялася вся губернія, хоча незабаром практично все ще і не продане добро Поля було закладене векселями, які «у багато разів перевищували вартість закладеного». «Ми вам щиро заздримо, — говорили Полю, від'їжджаючи додому, іноземці-дослідники, — бо можете вважати себе неймовірно удачливим капіталістом і багатим станете непомітно: такої руди немає в Європі». А що вийшло?

Олександр Миколайович ще раз намагався «спокусити губернію». Тепер її найбагатших підприємців Полякова, Копилова та інших. Але вони не пристали до цієї «витратної і ненадійної витівки». А спорудження залізниці та залізничного мосту через Дніпро взагалі назвали безглуздістю і утопією. З відчаю Олександр Миколайович вдруге звернувся до високої столичної інстанції. «Бажання розвитку гірничозаводської промисловості змусило мене протягом багатьох років присвятити себе і свої заощадження цій справі, — написав він у гірничий департамент. — Зараз ситуація складається так, що без нагальної матеріальної підтримки я неминуче припиню свої роботи. Адже за всі ці роки я не одержав жодного карбованця прибутку і не покрив навіть частки своїх витрат».

Цього разу Поля в Петербурзі таки прийняли. Але сказали, що «оплачувати його фантазії не будуть». Ось тільки після цього Олександр Миколайович подався за кордон, до Парижа — на фірму «Мідь і цинк». Французькі капіталісти відразу відчули, що пахне «баришами». Одначе прохання Поля «поправити» його власне матеріальне становище відклали на потім, зате хутко утворили акціонерне товариство «Криворізькі залізні руди» з капіталом — п'ять мільйонів франків...

І почалася на Криворіжжі «залізна лихоманка», як писав, примчавши сюди, відомий російський репортер Володимир Гіляровський. За лічені роки в басейні запрацювало 79 рудників, що належали переважно іноземцям. Разом вони щорічно видобували майже двісті тисяч пудів руди — себто три мільйони тонн. А навкруги швидко зводили металургійні заводи — у Гданківці (Кривий Ріг), Катеринославі і Кам'янському, Олександрійську (Запоріжжя) і, звичайно, на Донбасі. Але все це буде вже після Поля. Поль встиг почути лише перший гудок паротяга, який, пихкаючи кіптявою, домчить з Юзівки до станції Довгинцеве на Криворіжжі. Виснажений і розорений, як жебрак, Олександр Миколайович помер, забутий усіма. Іноземцями, котрі заходилися тут здійснювати «бурхливий розвиток капіталізму на півдні Росії», про який писав згодом Ленін — і поготів.

Якщо вірити письменнику Володимиру Зарембі, незадовго до смерті Поля все-таки його провідали іноземці. З Лондона. Олександр Миколайович подумає, що з Парижа, аби відшкодувати йому збитки, коли ні, з Лондона.

— Нам відомо, що ви маєте унікальні реліквії старовини, — сказали, — і ми готові у вас їх купити. Платимо двісті фунтів стерлінгів сріблом. Цих грошей вистачить вам де завгодно небідно дожити свого віку, а ваш музей забезпечить вам світову славу. Не вагайтеся і зважуйтеся!

— Але я нічого не продаю, — заявив Поль. — Скарби, про які ви ведете мову, коштують набагато дорожче, та вони не мої. Вони належать моєму народові і моїй батьківщині...

Гості поїхали, спіймавши облизня, а Поль негайно написав заповіт: «Передаю в дар жителям Катеринослава для музею старожитностей зібрану мною колекцію: 522 предмети кам'яного віку, 84 бронзового, 632 із древніх грецьких колоній, 356 скіфської доби, 322 київських княжих часів, 241 всякої зброї, 276 речей, які стосуються етнографії, 281 предмет запорозької і козацької давнини та 2060 монет різних часів, народів і цивілізацій...»

Володимир Заремба життя і жертовний подвиг Олександра Миколайовича Поля назвав шляхом до вівтаря.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

ВІСТІ З ВОЛИНІ

М'ясо пахло контрабандою

Співробітники податкової міліції ДПА у Волинській області затримали злочинну групу, яка впродовж року реалізовувала в Україні контрабандні м'ясопродукти сумнівної якості.

Як з'ясувало слідство, тутешні махінатори оформляли незаконно ввезені з-за кордону десятки тисяч тонн м'ясного фаршу на неіснуючі київські фірми. Товар супроводжувався документами про нібито проведений санконтроль м'яса, які видавали аферистам спритники з ветеринарних служб. Махінатори продавали сумнівну продукцію переробним підприємствам з усієї України. Прибутки «відмивали» і пускали у справу. Зокрема, злочинці викупили у Луцьку приміщення вартістю 200 тисяч гривень, щоб облаштувати в ньому м'ясопереробний цех.

За підрахунками правоохоронців, збитки держави від такого «бізнесу» сягнули півтора мільйона гривень. Триває слідство.

Загадкові витвори природи

Виставку «Дивацтва природи» відкрито у Волинському обласному краєзнавчому музеї. Її автор — науковець-біолог з Луцька Владислав Олешко — представив відвідувачам колекцію капів, своєрідних наростів, які утворюються на стовбурах, гілках і коренях дерев.

Кап розвивається втричі швидше, ніж звичайна деревина. Він набагато твердіший і важчий, а головне, має дивовижні візерунки на зрізі. Неповторні малюнки розбурхують уяву глядача. Тому капи слугують оригінальним декоративним матеріалом. Інкрустовані сріблом і коштовним камінням нарости в давнину навіть вважали своєрідними талісманами. Та й сьогодні унікальні за візерунками капи дивують несподіваністю і незбагненністю витворів матінки-природи.

Змагаються єгері

На мальовничому березі озера Пісочне Старовижівського району відбувся перший на Волині конкурс на кращого єгеря краю на приз імені охоронців лісу Василя Вегерича і Григорія Хомича, які три роки тому загинули від куль браконьєра.

Змагання, в якому взяли участь понад двадцять команд лісомисливських і природоохоронних організацій області, було таке: оцінити теоретичні знання і практичні навички господарювання єгерів в угіддях. У п'яти турах суперники додали глибокі рівчаки і тягучі болота, натягували навісні переправи і транспортували потерпілих, виставляли прапорці на вовків і змагалися у влучній стрільбі, встановлювали намети і розпалювали ватри. Несподіванкою стало змагання із приготування страв з дичини, де потрібно було дотримуватися давніх мисливських традицій. Наостанок єгері продемонстрували поважному журі свою спроможність правильно оцінити мисливські трофеї: ікла кабана, роги оленів і лосів, черепи вовків.

Переможцем конкурсу стала найвправніша команда Шацького національного природного парку, яка одержала перехідний кубок та грошову премію. Учасники конкурсу вшанували хвилиною мовчання пам'ять загиблих єгерів і поклали квіти до могили хоробрих вартових лісу.

Оберіг сімейного спокою

Сприяти гармонії родинних стосунків закликаний щойно створений у Луцьку центр практичної психології сім'ї «Любисток».

Ця обласна громадська організація не обмежується психологічною допомогою молодим і проблемним сім'ям, одиноким матерям і дітям-сиротам. Тутешні педагоги і юристи надаватимуть консультації з виховання дітей, правових нюансів шлюбу, профілактики насилля в сім'ї. Фахівці центру готують до друку спеціальні буклети з переліком адрес державних, громадських і благодійних організацій, які зможуть зарадити родинним негараздам. Особливу увагу приділено реабілітації дітей-інвалідів і сиріт. «Любисток» презентував свою першу програму на Волині «Правова освіта дітей-сиріт Володимир-Волинської і Луцької шкіл-інтернатів». Завдяки їй вихованці цих закладів зможуть подолати страх перед самостійним життям, навчаться будувати стосунки в сім'ї. Програму фінансуватиме Фонд сприяння демократії при посольстві США в Україні.

Добірку підготував Роман ЖИЖАРА.

На захист судів і суддів

ПРОШУ СЛОВА

Суд в українській державі — самостійна гілка влади. Інакше й бути не може, адже згідно зі ст. 124 Конституції України ніхто крім суду не може чинити правосуддя, а ст. 126 гарантує незалежність і недоторканність суддів. А що маємо в реальному житті?

Я пропрацював за радянських часів у народному суді майже тридцять років.

Попри колосальну роботу судів і самих суддів у ті часи, матеріальна забезпеченість їх з боку держави була низька, коштів вистачало на задоволення потреб суду лише на 50 відсотків. Судді змушені були звертатися по фінансову допомогу до керівників підприємств або організацій. Можна собі уявити, в яке принизливе становище ставила своїх народних суддів держава. Хоча формально практику поборів суддів не заохочували, та іншого виходу вони не мали. Зарплата суддів була на той час також злиденна — від 80 до 120 рублів на місяць без жодних надбавок.

Народних засідателів з юридичною освітою не було, вся відповідальність за судові рішення лягала на плечі судді.

Про яку незалежність можна було казати, якщо їх було обкладено залежністю зусебіч: і з матеріального, і з адміністративного (від Міністерства юстиції, управління Міністерства юстиції або їхніх відділів при облвиконкомах), і з партійного боку. Адже без рекомендації партійних органів ніхто не міг бути обраний суддею.

Чи змінилися умови роботи судів і суддів у самостійній українській державі, де, як проголошують можновладці, будуємо цивілізовану правову державу?

Фактично нічого не змінилося щодо матеріального забезпечення судів.

Хоча суддям і збільшено заробітну плату за рахунок всіляких надбавок, але вона не адекватна тому нервовому навантаженню й відповідальності, які вони несуть під час виконання правосуддя.

Усім має бути відомо, що судді втілюють у життя закони, за якими повинне жити суспільство. Кожна судова справа, що її розглядає суддя, проходить через його мозок і серце, а від результатів його розгляду у багатьох випадках залежать долі людські.

Вважаю, що судді, так само, як і решта працівників, які ведуть боротьбу зі злочинністю, повинні бути матеріально забезпечені краще за будь-якого державного чиновника. Лише за такої умови, за відсутності іншого впливу вони справді будуть незалежні й непідкупні.

Неабияким лихом для судових органів є, так само, як і колись, ті умови, в яких доводиться виконувати правосуддя і всі пов'язані з цим функції. Це малопридатні або зовсім не придатні для роботи судів будівлі, що залишилися ще з радянських часів.

Свого часу Президент України Л. Кравчук видав розпорядження, яким зобов'язав місцеві органи виконавчої влади передати у розпорядження судових органів будинки колишніх партійних комітетів, районних і міських. Однак розпорядження не було виконано на місцях, де при владі залишалася партійна номенклатура, і судові органи й досі животіють у старих малопридатних або зовсім не придатних для виконання правосуддя будинках.

Приміром, у місті Сніжне міський (нині місцевий) суд розташований у невеличкій двоповерховій споруді, на другому поверсі якої знаходиться і прокуратура. Будівлю цю 1969 року переобладнано з житлового будинку. Але в той час, коли в місті було лише двоє народних суддів і сім осіб апарату суду, у цій будівлі можна було якось працювати, хоча й з великою натяжкою. А сьогодні, коли в суді четверо суддів (за штатним розписом передбачено семеро!) і апарат збільшився втричі, працювати стало неможливо. Судді змушені тулитися у двох тісних кабінетах і в коридорі, переобладнаному під «кабінет», де більш як двомтрьом не вміститися. Є лише один зал судових засідань на 25 місць, це змушує розглядати судові справи у тісних кабінетах, що взагалі неприпустимо.

Через непридатність будинку для виконання правосуддя з боку населення чимало нарікань, бо люди змушені чекати прийому на вулиці.

Кілька років тому біля нинішнього приміщення суду розпочато спорудження нового сучасного будинку (виконано близько 25—30 відсотків робіт), але через відсутність фінансування з боку держави будівництво припинено, а те, що закладено в будівлю, вже почали розтягувати.

І ще — гірко нам, колишнім суддям-фронтовикам, інвалідам війни і праці, котрі чимало доброго зробили для Батьківщини, а таких залишилося у Донецькій області лише дванадцятеро. Розмір нашого довічного утримання у два з лишком рази менший, ніж у суддів, які нас замінили і яких ми навчали, як могли, судової практичної роботи.

Уряд, Президент і Верховна Рада, котра приймає Державний бюджет, цю несправедливість не врахували, як і несправедливого ставлення до судів і суддів, окрім справедливого закону про статус суддів.

Семен КАРКАЧОВ, ветеран війни і праці, інвалід війни, колишній голова Сніжнянського міського народного суду.

Сніжне Донецької області.

ПІДСУМКИ

Податківці координують дії

В Ялті пройшло третє засідання Координаційної ради керівників податкових служб країн — учасниць СНД. Учасники форуму обговорили питання про єдину форму податкового обліку платників податків у державах СНД, про Угоду щодо обміну інформацією між податковими і митними службами. Обговорено і пропозиції до Модельного податкового кодексу для держав — учасниць СНД, який Україна розглядає як методичні рекомендації для розвитку податкових систем у цих країнах.

Запровадження єдиної форми посвідчення платника податків істотно спростить процедуру легалізації іноземного бізнесу, зробить ефективним і швидким податковий контроль. На теренах СНД уже діють і двосторонні угоди про обмін податковою інформацією, і міждержавна Угода про співробітництво та взаємодопомогу у питаннях дотримання податкового законодавства.

Державна податкова адміністрація України, де діє 43 і перебуває в роботі ще 10 таких договорів, пропонує інтенсивніше обмінюватися інформацією, залучати до цього митні новини, а також запровадити стандарти електронного обміну інформацією з криптографічним захистом.

Водночас українське бачення питання таке: Модельний кодекс має бути гармонізований з вимогами Європейського союзу з огляду на євроінтеграційний вибір України. «Але це не виключає, а навпаки, визначає для нас необхідність ув'язки наших норм з тими нормами податкового законодавства, які діють у наших основних економічних партнерів», — наголосив голова ДПА Микола Азаров.

За результатами обговорення питань порядку денного засідання підписано протокол, який фіксує подальші завдання координаційного форуму. Також було підписано Угоду про уникнення подвійного оподатковування між Україною і Таджикистаном та Протокол про обмін податковою інформацією між Україною і Росією.

На прес-конференції Микола Азаров повідомив, що наступне засідання Координаційної ради відбудеться улітку в Баку. За його словами, сторонам вдалося домовитися про необхідність розробки таких механізмів обміну інформацією, які сприятимуть поповненню державної скарбниці та формуванню добрих відносин між податковими службами країн-учасниць і платниками податків.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

«Діти вулиці»: інтеграція в суспільство

Відомо, що число безпритульних дітей стрімко зростає за погіршення криміногенної обстановки та матеріального добробуту населення, поширення алкоголізму, наркоманії, проституції, захворювання на СНІД. Темпи росту ВІЛ-інфікованості серед дітей і молоді України найвищі в світі.

У країні нараховується до 100 тисяч безпритульних дітей, і різко зростає кількість сиріт. На жаль, у держави сил для розв'язання проблем недостатньо, тому у суспільстві цим займаються недержавні організації, і їхня роль постійно зростає.

Міжнародний проект «Надання допомоги «дітям вулиці» та соціально незахищеним дітям і підліткам» реалізується всеукраїнською громадською організацією "Ліга соціальних працівників України" спільно з неурядовою організацією Німеччини — Інтернаціональним союзом, за фінансової підтримки Європейської спільноти. Проект передбачає створення центрів допомоги для дітей та молоді груп ризику в семи областях України (Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Луганській, Тернопільській, Харківській та Рівненській) для надання соціальної підтримки та допомоги дітям з неблагополучних сімей, попередження бездоглядності та правопорушень серед неповнолітніх, соціальної реабілітації «дітей вулиці».

Щоб опанувати ситуацією, діяльність соціальних працівників має бути наближеною до сфери перебування цільової групи. Ця справа досить нова для наших фахівців, тому семінари для соціальних працівників у рамках проекту дуже важливі, сприяють набуттю знань, досвіду роботи з «дітьми вулиці».

Важливе місце в проекті набули навчальні семінари для мультиплікаторів. Тут обговорювався досвід роботи Інтернаціонального союзу з вуличними дітьми, молоддю та сім'ями груп ризику, з профорієнтації та профнавчання волонтерської діяльності, PR-роботи, а також вітчизняного досвіду соціального супроводу дітей, підлітків та кризових сімей. Вельми корисним стало знайомство з базою та структурою організації, методами соціальної роботи в одній з установ Інтернаціонального союзу (Дрезден), візити до кризового центру «Затишок», медико-оздоровчого соціально реабілітаційного центру Служби у справах неповнолітніх КМДА, спортивного клубу «Рубін» (Київ).

Початковий етап реалізації проекту було спрямовано на підготовку в регіонах фахівців і волонтерів, а також на попередження безпритульності серед дітей і підлітків із соціально незахищених, неблагополучних і кризових сімей. Важливе місце в проекті відведено навчанню волонтерів та їхній підготовці для роботи з цільовою групою. Організовані школи волонтерів за концепцією «рівний—рівному».

Як показує досвід, профілактична робота, організована через навчання ровесників ровесниками, сприяє оволодінню знаннями, набуттю соціального досвіду, спілкуванню, оскільки оточення ровесників є звичним соціокультурним середовищем для підлітків, а доступність дорослих до нього обмежена віком, соціальним статусом, мовою і ефективністю впливу.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Паралельно з навчальною діяльністю йде й практична: в консультативних пунктах відбуваються консультації для дітей і батьків. Почалися консультації для вчителів шкіл (Бровари). У Тернополі в консультативному пункті надаються психологічні послуги, інформація про ринок праці, створені умови для дозвілля, зокрема для комп'ютерних ігор. Практикується і супровід дитини до державних закладів для розв'язання питань проживання, харчування, медичної допомоги, продовження навчання.

Цікавим надбанням є співпраця Житомирського обласного осередку ліги з релігійною організацією «Фонд спасіння» (гуманітарна допомога дітям груп ризику) та приватною охоронною фірмою «Лана» (організація харчування вуличних дітей один раз на день).

У Харкові, в Центрі реабілітації інвалідів дитинства «Промінь», створено клуб для «дітей вулиці». Прикметно, що клуб обладнали саме такі діти спільно з дітьми-інвалідами, і всі разом влаштовують там своє дозвілля.

У місті Бровари Київської області в консультативному пункті проводиться ще й групова робота з дітьми груп ризику, зокрема заняття з арт-терапії. Тут створено драмтеатр, акторами якого стали соціально незахищені та безпритульні діти.

Безумовно, реалізація проекту дасть змогу побудувати інфраструктуру й відпрацювати механізм інтеграції в суспільство таких дітей, створити модульну систему навчання соціальних працівників. Додатковим ефектом стане поліпшення ділових стосунків між країнами-партнерами та посилення ролі недержавних організацій в Україні.

Інтернаціональний союз (Німеччина) та всеукраїнська громадська організація «Ліга соціальних працівників України» 8—15 вересня проводять семінар «Кризові центри для дітей, підлітків і молоді груп ризику» для регіональних фахівців.

Лариса ОЛІФІРА, всеукраїнська громадська організація «Ліга соціальних працівників України», виконавчий директор, менеджер проекту в Україні.

Україна, 01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 51-б. Тел./факс 235-32-07. E-mail: lswu@i. com. ua.

Справа про рівчак

ЗА ЛИСТОМ ЧИТАЧА

Цю, здавалося б, зовсім нескладну справу довго розглядав Богунський районний суд Житомира. Потім спроби оскаржити його рішення відхилили Апеляційний суд, Верховний Суд.

— Є ще Європейський суд з прав людини у Страсбурзі, — сказав мій співрозмовник.

Якщо води забагато...

Той невеликий провулок — на самій околиці Житомира. Через дорогу вже ліс. І до тролейбуса рукою подати, і ні тобі гуркоту машин, ні смороду вихлопних газів. Про що іще мріяти? Якби тільки не одна проблема, властива багатьом районам індивідуальної забудови обласного центру: грунтові води дуже близько від поверхні, оселі часто підтоплює. Всі про це добре знають, але для кардинального розв`язання проблеми потрібні мільйони, яких, звичайно ж, немає. Жителів саме цього провулка трохи виручало те, що рельєф похилий. З домоволодіння № 1 вода стікала до третього, п'ятого, сьомого, поки нікому не заважала. Та от власник сьомого домоволодіння вирішив відгородитися від «чужої» води. Вся вона залишилася мешканцям будинку № 5.

Його власниця Раїса Висоцька 21 липня 1999 року звернулася до Богунського райсуду Житомира з позовною заявою, в якій оскаржувала дії свого сусіда: «Оскільки на земельній ділянці стоять підгрунтові води, то належний мені житловий будинок осідає, стіни розколюються. В будинку гниє підлога, я змушена була замінити її в одній кімнаті, заміни потребує вона в іншій кімнаті. В сараї погнила стіна і вивалилася назовні. Мною стіна добудована, на це я витратила кошти». Висновок: якщо підгрунтові води матимуть стік, позивачка не зазнаватиме збитків.

Потім був висновок судової будівельно-технічної експертизи, призначеної рішенням суду. У зв'язку з тим, що виникли додаткові запитання, до того висновку трохи згодом були зроблені додатки № 1 та № 2. Експерт провів контрольні розкопки з боку домоволодіння № 5 і встановив, що відповідач прокопав на межі рів завдовжки 27 метрів і забив його глиною, а в ній фільтрація грунтових вод у 100—700 разів менша, ніж у суглинках та супісках. Але й це ще не все: «Додатково власником домоволодіння № 7 встановлено по лінії огорожі забиту у глину металеву з листової сталі перешкоду висотою від 25 до 40 сантиметрів, що також перешкоджає як фільтрації грунтових вод, так і відведенню поверхневих вод». Фігурує у висновках і водовідвідна труба, закопана в землю, яка мала б відводити зайву вологу, але ж сусід просто перекрив вихід із неї.

Підтвердив експерт і нарікання позивачки на тріщини в будинку, на грибок, який роз'їдає дерево, на те, що руйнувався сарай, і навіть визначив вартість ремонту. А після одного з чергових засідань суду поїхав робити контрольні розкопки і зафіксував, що підгрунтові води у п'ятому домоволодінні на глибині всього 5—10 сантиметрів від поверхні грунту, а в сьомому — 65—70 сантиметрів, «що вказує на перешкоду у фільтрації грунтових вод, яка виникла внаслідок засипання траншеї каоліном».

Контрудар

У розпал цих експертних пристрастей відповідач завдав контрудару: подав до суду зустрічну позовну заяву про відшкодування моральної шкоди: «Рельєф місцевості такий, що поверхня має нахил від будинку №1 в сторону домоволодіння №№ 5, 7 і далі. Після паводка і дощів надлишок води рухаються з боку домоволодіння Висоцької Р. О. на мою присадибну ділянку, яка знаходиться рівнем нижче. На межі наших земельних ділянок Висоцька Р. О. навпроти мого сараю викопала котлован, а навпроти мого будинку — канаву, де збирається дощова вода. Це призвело до того, що в період дощів і взимку вода затоплювала мою земельну ділянку. Я та моя дружина не могли дістатися до сараю та туалету... Лід, що утворювався біля виходу з мого будинку, блокував відкривання вхідних дверей. Вчинені Висоцькою Р. О. незручності змусили мене вжити додаткових заходів для нормалізації свого життя і захисту власності. Це негативно позначилося на моєму емоційно-психологічному стані, призвело до хвилювання з приводу того, чи зможу я зберегти своє майно, а в кінцевому підсумку — до хворобливого стану, мені довелося мобілізувати зусилля і вкрай необхідні на інші потреби кошти для влаштування захисту своєї будівлі, надвірних споруд і земельної ділянки... За таких обставин поновити попередній душевний стан допоможе сума відшкодування моральної шкоди в розмірі 3 тисяч гривень».

У таку суму, очевидно, оцінено відповідальність сусідки за невідворотний закон фізики, згідно з яким вода тече згори донизу. Бо «котлован» і «канава», які так вплинули на емоційно-психологічний стан відповідача, то насправді рівчак, зроблений для того, аби вода не розтікалася по всьому подвір'ю Висоцької, а згідно з тим таки законом земного тяжіння стікала до закопаної в землю труби. Тієї самої, яку власник домоволодіння №7 забив.

Суд навіть не звернув уваги, що зустрічним позовом відповідач опосередковано підтвердив те, на що скаржилася позивачка. Мало того, суддя вирішила, що експерт не «такий». Спроба залучити до експертизи ті установи Житомира, яким суд довіряв би, закінчилися невдачею. 23 червня 2000 року Богунський суд приймає ухвалу доручити це (тільки не смійтеся) Київському науково-дослідному інституту судової експертизи. Звичайно, звідти відповіли, що цим не займаються. Але ж як багато часу минуло, поки дочекалися такого листа! Представнику позивачки довелося до обласного суду звертатися, і зрештою він одержав звідти таку відповідь: «У зв'язку з відсутністю фінансування ухвалу суду про призначення експертизи направлено 14.02.2000 р.». У перекладі на людську мову це звучить приблизно так: хоч ухвалу прийняли ще в червні, до Києва направили тільки 14 лютого, бо не мали грошей. Правда, як свідчить відповідь інституту, одержали її там чомусь аж 6 квітня.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Хто ж проти добросусідства?

Але що подібні нестиковки порівняно з рішенням, що його зрештою прийняв Богунський суд! Він відмовив у задоволенні позовної вимоги Р. Висоцької про усунення перешкод у користуванні власністю за необгрунтованістю. Мотивація? «Основною причиною підтоплення земельних ділянок, згідно з висновком АТ «Житомирбудрозвідування», є близьке залягання грунтових вод та неналагоджений поверхневий стік і відсутність підземного дренажу», — читаємо в рішенні. Глиняна «пробка», що її влаштував сусід на межі ділянок, «погіршує гідроекологічну ситуацію, але не є головною причиною, а її відсутність не забезпечуватиме зменшення підземних вод до нормальних відміток». Але найцікавіше — то рекомендація позивачу: «...виконати по периметру своєї ділянки обвалування грунтом або спланувати поверхню на кордоні суміжних земельних ділянок таким чином, щоб не перешкоджати поверхневому стоку води».

То хто насправді не дає їй тексти? З оцінками експерта, до яких не хотів прислухатися суд, збігаються висновки обласного управління земельних ресурсів, зроблені у вересні 2000 року: «Встановлено, що сусід, присадибна ділянка якого нижче по рельєфу, на межі ділянок викопав траншею глибиною 60—70 см, затрамбував її глиною і зробив додаткову підсипку, чим перекрив природний водостік, інший водостік неможливий». А далі конкретні пункти порушення Земельного кодексу: погіршення екологічної ситуації на території в результаті господарської діяльності, знищення осушувальної труби, недотримання правил добросусідства.

Те правило добросусідства згадалося, коли дивився, як по канаві на земельній ділянці Висоцької тече вода від сусідів зверху.

— Це що, ми повинні обвалувати св ою землю так, щоб їхня вода їм залишалася і їхні оселі підмочувала? — саркастично коментував рішення Богунського суду Михайло Стороженко, який також мешкає в будинку № 5.

Експерт, ні компетенція, ні висновок якого не влаштували суд, пропонував дуже простий варіант: прочистити прокладену в землі водовідвідну трубу, хай вода собі стікає далі по рівчаку. Але судді більше сподобався інший вихід: «Для зниження грунтових вод до нормативних відміток необхідно влаштування по всьому провулку поверхневого стоку і дренажу, що вимагає проведення відповідних вишукувальних робіт». Цікаво, хто за це мав би платити?

* * *

Мораль? Перш ніж звертатися до суду, добре подумайте. Обійдеться це в копійку. А хіба вгадаєш, що він у рішенні напише?..

Олексій КАВУН.

Житомир.

ВІТАЄМО, КОЛЕГО!

Олексію Кавуну — 55!

Нашому власному кореспондентові на Житомирщині Олексію Кавуну сьогодні виповнюється 55. Його шанувальники — то читачі обласної газети, а останні вісім років — «Голосу України». І той, про кого він пише, і ті, хто його читають, і ми, колеги, мабуть, знаємо: його перо — гостре, та йому притаманний такий собі добрий філософський гумор, навіть коли й дошкульний він. Хай буде так завжди, нехай це тішить журналіста і його читачів.

Щиро вітаємо, Олексіє Дем'яновичу, з днем народження. Здоров'я, добра, родинного затишку, творчої наснаги!

СУСПІЛЬСТВО

Невідома війна

ВЕРСІЯ

11 вересня 2001 року Америка була в шоковому стані — в Нью-Йорку у споруди Всесвітнього торговельного центру (ВТЦ) врізалися пасажирські «Боїнги», якими керували смертники... Під уламками опинилися тисячі людей. Із семи будівель комплексу ВТЦ п'ять перестали існувати. Ще один захоплений камікадзе літак упав у Вашингтоні поруч із Міністерством оборони США. Пролунав вибух. Частина Пентагону обвалилася. Почалася паніка. Зачинилися біржі. У Москві, Києві, в багатьох містах СНД люди кинулися здавати долари, котрі за добу вдвічі впали у ціні.

Таран фінансової піраміди?

Світ згадав Апокаліпсис: «Сє грядьот і узріт єго всякоє око...» Не дивно: на очах світової спільноти були атаковані символи могутності США — ідеологічна платформа, сенс буття, система цінностей, економіка, в основі якої стоїть, як на мене, фінансова піраміда.

Древні греки називали економіку мистецтвом ведення домашнього господарства. Управління ж «американським домом» на момент теракту нагадувало химерну 110-поверхову споруду ВТЦ — десять поверхів із сталі, скла і бетону уособлювали традиційну економіку, сто — віртуальну, так би мовити, нову. Пропорцію підказала статистика: щодня у світі продавали вдесятеро більше(!) грошей, аніж реальних товарів. Така «гумова споруда» повсякчас загрожувала розірватися від невеликого струсу — паніки на біржах.

На однодоларовій купюрі зображено піраміду — магічний знак. Під нею латинський вислів: NOVUS ORDO SECLORUM — початок нового часу. У піраміди — тринадцять сходинок, а над нею Всевидяще Око. Тринадцять — число особливе. У древніх євреїв воно означало — смерть. Тож чи випадково вони привели до фінансової війни планетарного масштабу, яку керівники Китаю пророчать у цьому столітті?

«Гроші треба полаяти, перед тим, як оцінити», — радив Монтеск'є. Історія світових грошей дає нам безліч приводів скористатися цією порадою, бо свідчить: тільки-но долару ставало погано, починали «говорити гармати»... Чи то під час «Бурі в пустелі», чи то югославського або індо-пакистанського, або ірано-іракського конфлікту. Якщо прийняти це за правило, цифри набувають зловісного характеру. В роки першої світової війни ВВП США становив 33% від планетарного, після другої світової — близько 50%, нині — 20%, і його падіння триває.

Від валютних резервів — до воєнних арсеналів

Наймогутніший нині американський капітал узагалі не існував до Колумба. На той час панували капітали Іспанії, Франції, Англії, пізніше — Росії. Наприкінці XVI ст. Англія стояла на межі фінансової прірви через безперервні війни із Францією. Перший приватний центральний англійський банк, створений 1694 року, розпочав свою діяльність із роздавання кредитів у розмірах, які значно перевищували валютні резерви. Країну заполонили паперові гроші, ціни подвоїлися. Так розпочалася епоха біржових спекуляцій та фінансових пірамід. А рятували англійську піраміду шляхом збільшення податків з американських колоній, тож одержали американську революцію.

Перегорнімо ще одну сторінку історії. Континентальний Конгрес потерпав через брак грошей. Через це 1781 року він дозволив Роберту Моррісу відкрити центральний банк за аналогією з англійським. Набагато пізніше з'ясувалося, що за цим стояли Ротшильди. Підірвавши стару світову фінансову піраміду Англії, вони врятували і наростили свої активи, заклавши основу нової піраміди, відомої тепер під назвою Федеральна резервна система США.

За її даними, за станом на квітень 2000 року у світі обертайлося 560 млрд. доларів готівкою, 70% цієї суми перебувало за межами Штатів — переважно в Росії. На 1990 рік державний борг США становив 3,2 трлн. доларів, у 1994 році — 4,6 трлн., зараз — 16,5 трлн. Тож на кожного працездатного американця припадає більш як 145 тисяч доларів федерального боргу. Отже, якщо середній українець отримує 1 тис. доларів на рік, то, щоб розрахуватися з таким боргом, йому знадобиться 145 років. У США такий борг до снаги погасити навіть скромним пенсіонерам щонайбільше за 10 років. Звісно, такі реалії варто обстоювати на будь-якому рівні. Хоч у Йоганнесбурзі на Всесвітньому форумі Землі, хоч у Москві на переговорах без краваток. Золоті запаси США на початок 1999 року становили 262 млн. тройських унцій вартістю 245 млрд. доларів — значно менше, ніж оберталося паперової «зелені». На тлі цієї піраміди російська піраміда «ГКО», що обвалилася 17 серпня 1998 року, видається копичкою сіна біля піраміди Хеопса. На думку німецького економіста П. Фріца, якщо раптом велетенська маса інвестиційних доларів піде з американського ринку цінних паперів, це призведе до гіперінфляції, обвалу експортного потенціалу, знецінення валютних резервів у Європі та Японії. Встоять лише ті валюти, які мають покриття золотом. Мимоволі згадуються часи Великої депресії: у 1929 році акції провідних американських компаній впали на 36%, і далі після невеликого сплеску впродовж 1930—1932 років знизилися ще на 80%. І тоді, як зараз, війна була потрібна. Чи не через це й почали фінансувати Сталіна і Гітлера? Коли доларові погано...

Загублені критерії

Рональду Рейганові приписують влучні слова:

«Уряд не вирішує проблем, він фінансує їх». Проблеми були завжди, оскільки відбувалося жорстоке протистояння між системами цінностей усередині США і далеко за їх межами. За оцінками експертів, доларова маса Сполучених Штатів у 2001 році була забезпечена традиційним товарним покриттям (хліб, одяг, ліки, послуги, розваги тощо) лише на 5—10%. Для порівняння: євро — приблизно на 30%, російський рубль — на 50%, гривня — на 200! (Чи варто дивуватися, що в елітних магазинах України так малолюдно! — **Авт.**). 90 відсотків доларового покриття становила вартість розкручених торговельних марок відомих американських фірм і міфічних продуктів ринку високих технологій, які включалися в цінні папери. Підрахувати реальну вартість грошей неможливо. Розрив вартості між золотом і доларом стався 14 березня 1968 року в Сенаті, коли американська валюта стала дрейфуючою, розгубивши всі критерії оцінки. Відтоді нею користувалися і нею маніпулювали через систему безконтрольного фінансового кредиту та через біржу. Вона, біржа, перетворила американський народ на фінансових наркоманів, зробивши з них заручників віртуального багатства. Це не хтось, а американці кажуть: обережна людина забирає гроші з біржі і чимчикує в казино Лас-Вегаса, де надійніше...

Останні десятиріччя були періодом розквіту інформаційних технологій і занепаду залізобетонних та сталевих економік (чим не приклад — СРСР?!). Епоху «холодної війни» змінила епоха ейфорії, США «відтягувалися» за повною програмою. Поки Моніка Лівинськи «стажувалася» в кабінеті Клінтона, вартість долара по відношенню до фунта стерлінгів, німецької марки, швейцарського франка, японської єни зросла на 45—84%. При цьому у виграші знову опинилися високотехнологічні галузі, а у програші —традиційні. Білл Гейтс рахував бариші, а виробники зерна, автомашин і зброї — збитки. Не треба забувати, що при цьому 40% боргових зобов'язань США належать іншим країнам. Навіть державні резерви Росії приблизно на 70% складаються з американських цінних паперів. Про Україну дипломатично промовчу. І архіважливо: високий курс долара допомагає фінансувати дефіцит платіжного балансу США, який у 2000 році становив 459 мільярдів доларів! За відсутності інфляції ці гроші мали змогу компенсувати капітали Японії, Європи та нафтократії.

Війна капіталів

Трагічні події 11 вересня минулого року на вулицях Нью-Йорка лише відбили запеклий характер боротьби між єною, євро та доларом. Якщо глянути на нашу планету з висоти українського космічного супутника «Січ», то ще на початку 90-х років вона була, умовно кажучи, «пофарбована» в зелений колір. А сьогодні вже бовваніють три кольори нового фінансового часу, бо Європа і Японія кинули виклик Америці. Помічник американського президента назвала головним суперником Сполучених Штатів Китай, який, мовляв, через кільканадцять років стане супердержавою планети. Що це означає? Тільки те, що доля вартості долара по відношенню до інших валют вирішуватиметься на Близькому чи Далекому Сході. У кого гроші, той і владарює. На превеликий жаль, Україна може взяти участь у цих «розбірках» лише як жертва — пряма чи опосередкована. Боронь, Боже!

В Інтернеті серед версій, чому так сталося і хто замовник американської трагедії, є й така: це — багатоходова комбінація крапленими картами. Мовляв, фінансова еліта була якимось чином оповіщена про деталі операції. На момент атак камікадзе головних босів у офісах ВТЦ не було. Чимало акцій авіакомпаній— власників «Боїнгів» заздалегідь продали на біржі за ціною, яка у 25 разів перевищувала середньодобовий показник, скупивши їх потім задешево. До того ж і Буш надав тим приватним компаніям державну допомогу в кілька десятків мільярдів доларів...

Рік по тому видно, хто заробив на обвалах хмарочосів. Цифри бізнесу війни приголомшують своєю «рентабельністю». Судіть самі. На підготовку операції витрачено один мільйон доларів, а індекс акцій Насдак обвалився на три трильйони (три тисячі мільярдів!!!), індекс Доу-Джонса — на п'ятсот мільярдів. Зрештою, за один рік доларова піраміда не розвалилась, а «планово» зменшилася за допомогою «скерованих вибухів»... Так роблять будівельники у великих американських містах, коли треба демонтувати аварійні висотні споруди.

Прізвища проектувальників, замовників операції не мають принципового значення. Досі невідомо, хто замовив убивство Кеннеді, але він вочевидь заробив на підвищенні акцій по завершенні конфлікту на Кубі. Вбивці і вбивці вбивць давно на тому світі. А тактика і стратегія війни капіталів вдосконалювалися щорік. Запасних винуватців ніколи не бракувало, бо їх випещували (в часи Кеннеді — Фідель Кастро, а нині —Бен Ладен). А президентів, банкірів, керівників спецслужб використовували «утемну», адже уряд не вирішує проблеми...

Будь-яка війна — це конфлікт систем цінностей. Ось чому аналітиків передусім цікавила реакція на події голови Федеральної резервної системи США Алана Грінспена. А він уже наступного дня після атаки на ВТЦ заявив про фактично необмежену емісію доларової готівки — буцімто для того, щоб не допустити кризи ліквідності світової банківської системи. Тобто гроші (не забезпечені товарами та послугами американців) друкували і везли в інші країни. Доларова маса збільшилася майже вдвічі. А чому в Америці не стрибнули ціни? Не почалася гіперінфляція? Таємниця.

...Навіть фініш виборчих перегонів був парадоксальний. Більшість американців віддала голоси за Гора (умовно кажучи, представника нових технологій, нової економіки, барометр якої —індекс Насдак). Але за рішенням Верховного Суду переміг Буш — лідер традиційної економіки (нафтовий бізнес, виробництво зброї, літакобудування тощо, барометр якої — індекс Доу-Джонса).

Барометри, дозволю собі гіркий жарт, падали, як гранати з рук суперників. Стало очевидно: восени 2001 року долар могла врятувати лише війна. А для неї потрібна підстава — на кшталт підпалення рейхстагу, тільки в нових історичних умовах... І цю страшну роль виконали пілоти-самогубці 11 вересня минулого року.

Джордж Буш називає труднощі, з якими Америка зіткнулася в останній час на фінансових та фондових ринках, «похміллям» після «економічного пияцтва», коли ринки відчували безперервний підйом. Про це він заявив у своєму виступі в штаті Алабама. І нагадав, що впродовж попередніх років США «були країною безкінечних прибутків, де не існувало завтрашнього дня, коли це стосувалося фондових ринків та прибутків корпорацій». Наважусь на деякі подальші прогнози. «Бушевці» не рятуватимуть Уолл-стріт — бо ж це їхні політичні вороги. І якщо доведеться обирати між інтересами дрібних системоутворювальних американських банків і міжнародними фінансовими монстрами Уолл-стріту, вони оберуть дрібних. Це — їхня соціальна база. Тобто, з одного боку, Америка тяжітиме до здорового, скептичного ізоляціонізму. З другого — адміністрація не зможе погребувати інтересами фінансової спільноти, яка не змириться з крахом світової фінансової системи, бо долар давно належить не лише Америці. Зрештою виграє Європа, котрій загрожує стагнація, але вона зберігає ринки, капітали і власну фінансову систему. А євро може реально перехопити функцію резервної валюти в долара.

Михайло АРОШЕНКО,
інтернет-аналітик,
автор книги
«Енциклопедія капіталів».

Тривога. Пам'ять. Нові погрози

Літаки ВПС США за кілька днів до річниці терактів відновили патрулювання в небі Нью-Йорка і Вашингтона. Спочатку його планували лише сьогодні, але спецслужбами США був зафіксований сплеск електронного спілкування між членами «Аль-Каїди».

***

Держдепартамент США закликав співгромадян, які перебувають за кордоном, бути в ці дні особливо пильними, оскільки терористи «шукають нині легші мішені».

***

Упродовж усього нинішнього тижня американські військові бази та посольства перебуватимуть у стані підвищеної готовності.

***

Посольство США в Індонезії закрито на невизначений термін, «аж до наступного повідомлення».

***

Найбільшу активність членів «Аль-Каїди» цими днями зафіксовано на території Афганістану.

***

Підрозділ Скотланд-Ярду із боротьби з тероризмом офіційно попередив населення про можливі теракти у Великій Британії. Британців закликали проявляти пильність і повідомили, що сили правопорядку перейшли на посилене несення служби у громадських місцях, на вулицях і площах міст, на вокзалах і в аеропортах.

***

Командування армії оборони Ізраїлю оголосило про термінову мобілізацію резервістів, які обслуговують протиракетні установки «Патріот». Ізраїль, за даними спецслужб, вважає, що належить до групи перших кандидатів на терористичний удар.

***

Дружина американського президента Лаура Буш у своєму телезверненні попросила батьків не вмикати телевізор 11 вересня: «Не дозволяйте дітям дивитися на літаки, що атакують будинки і руйнують хмарочоси».

***

Сьогодні рано-вранці в Нью-Йорку відбудеться урочистий похід волинщиків і барабанщиків із п'яти районів міста до місця трагедії.

***

О 8.46, коли рівно рік тому перший із викрадених терористами літаків урізався в північну вежу Всесвітнього торгового центру, Нью-Йорк вшанує пам'ять 2 819 загиблих хвилиною мовчання.

***

Відкриє траурну церемонію в котловані на місці ВТЦ губернатор штату Нью-Йорк Джордж Патакі. Потім мер найбільшого міста США Майкл Блумберг передасть слово колишньому міському голові Рудольфу Джуліані, який зачитає поіменний список загиблих.

***

О 9.03 буде оголошено другу хвилину мовчання — час зіткнення другого літака з південною вежею ВТЦ.

***

О 9.04 до котловану глибиною з семиповерховий будинок почнуть спускатися родичі жертв терактів для покладання квітів, які буде збережено й використано під час створення постійного меморіалу в пам'ять про вересневі події.

***

О 9.59 — момент руйнації першої з веж. Під час зачитування списку загиблих буде зроблено ще одну хвилинну паузу.

***

О 10.29, коли рік тому обрушилася північна вежа-близнюк, завершиться ранкова церемонія — четвертою хвилиною мовчання та дзвоном.

***

Упродовж усього дня в США та інших країнах проводитимуться меморіальні заходи. В Києві в Національному художньому музеї відкриється виставка американського фотохудожника Джоела Меєровіца. В церемонії візьмуть участь Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Карлос Паскуаль, Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко та інші.

***

Телеканал «Аль Джазіра» стверджує, що в своєму розпорядженні вони мають новий запис голосу Усами бен Ладена, в якому він називає імена деяких терористів-смертників, котрі скоїли теракти 11 вересня і, за словами бен Ладена, «змінили хід історії».

***

Крім того, в завтрашньому телепоказі «Аль Джазіри» — зізнання двох бойовиків «Аль-Каїди», котрі розкажуть світові, як організація вчинила теракти.

Фото УНІАН.

Проект українського архітектора Анатолія Ігнащенка представлено на конкурс «Космічний проект меморіалу пам'яті жертв тероризму в Нью-Йорку 11 вересня 2001 р.». Зміст проекту — лазерний генератор, установлений в епіцентрі трагедії, пускає над небом Манхеттена рядок, що біжить, на якому — прізвища жертв трагедії. У свою чергу, рядок завввишки 25 км і діаметром 100 км відбивається в океані. Проект Ігнащенка — серед найцікавіших, і за два місяці автор запатентує його в Нью-Йорку.

Страх перед терором

Торік відразу після удару ісламських терористів по Всесвітньому центрові торгівлі в Нью-Йорку Бундестаг ухвалив закон з безпеки, який складається з двох пактів. Документ так жорстко обмежує права і свободи громадян, що демократична Німеччина раніше і уявити не могла б, що таке можливе. Нині опозиційні партії вимагають запровадження ще жорсткіших заходів з безпеки. До цього спонукала надзвичайна подія: поліція випадково розкрила підготовку терористичного акту в Гайдельберзі.

У цьому невеликому місті, що в землі Гессен, розквартировано штаби американських військ, які дислокуються в Європі, сил НАТО в Центральній Європі, а також військово-повітряних частин — країн—учасниць Північноатлантичного альянсу. Тут мешкають 16 тисяч американських вояків з родинами. Вони користуються послугами власних невійськових об'єктів — школи, дитсадка, лікарні, а також супермаркету. Одній з працівниць цього торговельного закладу подруга порадила не виходити на роботу 11 вересня, бо це може бути небезпечно. Жінка не сприйняла пораду за недолугий жарт і заявила в поліцію. Під час обшуку квартири, де її подруга мешкала зі своїм другом-турком, поліцейські знайшли 130 кілограмів вибухівки та вже готові до начинення циліндри бомб. Речник гайдельберзької поліції повідомив, що вибух планувався на 11 вересня у супермаркеті. Підозрюваних терористів затримано, і тепер з'ясовується, чи були це одинаки, чи за підготовкою акту хтось стоїть.

Затриманий 24-річний Осман Б. смертоносну начинку для бомб приніс... з хімічної фабрики, на якій працював. Майстер Османа розповідає, що він був старанним робітником і нічим не вирізнявся серед інших.

Така доступність вчинення терористичного акту, очевидно, і стала останньою краплею, яка переповнила чашу терпіння політиків, зокрема, опозиційних партій — Християнсько-демократичного та Християнсько-соціального союзів. Лідер блоку Едмунд Штойбер вимагає ухвалення третього пакту з безпеки, ще жорсткішого, ніж два попередні. Особливі заходи застосовуватимуть і до іноземців, і до громадян Німеччини. Мова йде про введення до бази даних їхніх фотографій, зразків голосу, запровадження генних тестів, які зберігатимуться протягом десяти років, несподівані нічні обшуки у квартирах та облави. Перевірка документів на вулиці, якщо людина чимось викликала підозру, стала вже звичною справою. Крім того, буде збільшено кількість причин, на підставі яких біженців, які шукають притулку в Німеччині, можуть вислати з країни. Баварський прем'єр-міністр і кандидат у канцлери Едмунд Штойбер пообіцяв вислати 30 тисяч членів іноземних громадських організацій, якщо їх хоча б запідозрять у діяльності, яка суперечить чинному законодавству. Його позицію оприлюднив представник виборчого штабу кандидата в канцлери, відповідальний за внутрішню політику Гюнтер Бекштайн, який сказав:

— Жодних засобів не буде замало, коли йдеться про безпеку більшості людей. Якщо когось з іноземців запідозрили у причетності до терору, то ми не будемо з'ясовувати міру його вини чи встановлювати, на який відсоток не доведено цю вину. Нехай їдуть додому. Безпека більшості має пріоритет.

У Німеччині, де протягом тривалого часу після другої світової війни неприпустимими були прослуховування телефонних розмов чи доноси, вони можуть стати узаконеними. За цим законом, якщо громадянин бачив чи підозрював щось, але не повідомив про це відповідні органи, його вважатимуть чи не спільником терористів. Цілком серйозно йдеться про зняття відбитків пальців не тільки громадян Німеччини та іноземців, які тут постійно мешкають, а й у всіх, хто в'їжджає і виїжджає з федеративної республіки.

У масовому страхові перед тероризмом потонули голоси активістів організацій із захисту прав і свобод людини, які обмежує або й порушує німецький закон з безпеки, а тим паче — нові пропозиції опозиційних партій. Щоправда, з ними погоджуються не всі політичні партії.

Німеччину охопив страх перед терористами. У день річниці сумної американської трагедії люди не планують поїздок, намагаються уникнути участі у великих зібраннях. Під пильною охороною висотні споруди, а будинки, в яких розміщено американські служби, нагадують фортеці.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Київ*

Дипнаступ під фанфари опозиції

Сьогодні в Нью-Йорку розпочинається 57-ма сесія Генеральної Асамблеї ООН, в якій братиме участь Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. Нинішні дебати будуть присвячені антитерористичній темі — річниці подій 11 вересня і побудові нового світового порядку, до якого вони призвели. Як повідомив на брифінгу в МЗС Анатолій Зленко, в Нью-Йорку обговорюватимуть також тему війни в Іраку. Анатолій Зленко нагадав, що Київ в цьому питанні виходить з того, що удари США по Іраку мають бути санкціоновані Радою Безпеки ООН, Вашингтон має надати беззаперечні докази виробництва Багдадом зброї масового знищення і підтримки світового тероризму. Обов'язковою передумовою застосування сили проти цієї країни має бути вичерпаність мирних, дипломатичних засобів розв'язання конфлікту.

14 вересня з трибуни ООН Анатолій Зленко «озвучить» позицію України як активного учасника антитерористичної коаліції. В рамках форуму він проведе також більш як двадцять двосторонніх зустрічей, на яких обговорюватимуться актуальні для України питання.

Його візит до Нью-Йорка проходитиме на тлі акцій протесту, організованих українською опозицією в Києві і за межами нашої країни — біля дипломатичних представництв України за кордоном. Своє ставлення до цього міністр висловив так: «Ці процеси не визначають поступ нашої країни, але вони засвідчують, що Україна йде демократичним шляхом».

Як повідомив Анатолій Зленко, майбутня зовнішньополітична осінь для Києва обіцяє бути насиченою, зокрема у відносинах з нашими основними партнерами — передовсім з ЄС і НАТО. Втім, особливих сенсацій від участі України в майбутньому саміті НАТО в листопаді в Празі МЗС не очікує. Як не сподівається і на те, що «українське питання» стане пріоритетним на тлі процесів, що відбуваються в Євросоюзі. «Україна ще не досягла низки європейських критеріїв», — зазначив А. Зленко.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

І це не затягування?

Учора в Печерському райсуді Києва тривав розгляд справи за позовом удови бортінженера російського Ту-154, збитого 4 жовтня минулого року над Чорним морем. Під час розгляду відповідачем було заявлено п'ять клопотань, з яких чотири суддя відхилила. Адвокати потерпілої розцінили це як явне затягування справи. Про п'яте клопотання, то його суд задовольнив частково — що стосується запиту до Генпрокуратури про те, чи ведеться слідство в рамках відповідної карної справи і чи є висновки слідчої комісії щодо причин загибелі літака. Цікаво, що під час учорашнього розгляду представником Міноборони Олегом Стоцьким було заявлено: «Ніде не проходить доказ вини України». Крім того, Стоцький запитував у судді та адвокатів: які вони мають докази, що літак було збито саме українською ракетою?

Зауважимо, що за кілька годин до цього судового засідання Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко переконував на брифінгу журналістів: «Ми не затягуємо штучно процес виплати компенсацій родичам загиблих під час катастрофи».

Наступне засідання суду відбудеться 8 жовтня.

Яна СТАДІЛЬНА.

■ *Нью-Йорк*

Швейцарія — член ООН

Генеральна Асамблея ООН учора формально прийняла Швейцарію до складу міжнародної організації. Незважаючи на те, що за правилами ООН прапори держав-членів мають бути прямокутні, а прапор Швейцарії — квадратний, вона прапор не мінятиме.

■ *Тель-Авів*

Готуються до нової війни

Ізраїльські війська обстріляли житлові квартали в місті Рафах. За даними палестинських ЗМІ, внаслідок обстрілу було поранено одного палестинця. Ще один обстріл житлового будинку стався в передмісті Рамаллі. Є поранені.

А тим часом в Ізраїлі серйозно готуються до можливої военної операції США проти Іраку. Адже в зоні Перської затоки вже зосереджено понад 100 тис. американських військових, і військовий потенціал дає змогу розпочати операцію проти Іраку протягом найближчих кількох тижнів.

На знімку АП зображено солдата, який видає мирним жителям протигази.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

ДЗЕРКАЛО

Картопля йде з великих полів

«Другий хліб» остаточно пішов з великих полів на дачні сотки. Є, звісно, в Україні великі агроформування, що відводять кілька десятків гектарів під промислове виробництво картоплі. Тільки таких — раз, два та й усе. Культура трудомістка, а суперрентабельною її не назвеш. Не виходить так, щоб дешевше виробити і якнайдорожче продати. Зрозуміло, що господарства перші почали скорочувати товарні посіви картоплі, а то й вивели її геть. Адже нині людей з міста на підбирання бульб за копалками «за так» не запросиш за рознарядкою району, як було раніше...

Процес стрімкого технологічного старіння картоплярства в державі збігся в часі з дачним бумом — ось ми й отримали те, що маємо. Левова частка картоплі в нашій країні — називають навіть цифру близько 97 відсотків — вирощується на крихітних шматочках землі, часто-густо поблизу автострад з величезним фоном важких металів у повітрі та грунті. Вирощують її непрофесіонали, з фізичним напруженням, так би мовити, «на пупку». Фахівці скаржаться на чимало інших негативних моментів ось такого наповнення державних засік «другим хлібом». Перемогти численних шкідників «земляних яблук» можна, якщо боротися з ними централізовано. До того ж аж ніяк не кожний приватник-картопляр займається сортооновленням, як того потребує агротехнологія, вироджується генетичний потенціал. У результаті городи, дачні сотки рідко радують високою врожайністю. Мабуть, не в останню чергу це призводить до цінових стрибків на бульбу на ринках. На столичних базарах, приміром, тепер за кілограм бульби продавці просять 1 гривню 50 копійок. Хоча, з другого боку, вирощуючи культуру, городяни забезпечують себе картоплею на 35—40 відсотків.

Звісно, в такого виробництва мало перспектив, рано чи пізно добровільне дачне рабство має закінчитися. Тільки ось коли стане неактуальним картоплярство мимоволі і що прийде йому на зміну?

Наш фотокор зафіксував на знімках поля Крижопольської державної сортовипробувальної станції (Вінницька область). Від промислового вирощування картоплі там не відмовилися. Та й статус не дозволяє. А ще тут займаються вирощуванням різних сортів пшениці, ячменю, проса, гречки, сої, гороху, інших культур. Щодо «другого хліба», то його збирають у господарстві по 350 центнерів з гектара. Отакі б урожаї та в усіх господарствах, де вирощують картоплю! Щоб не горбитися городянам на дачах над кожною бульбою.

На дачах треба відпочивати.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ОГОЛОШЕННЯ

Правління ЗАТ «ІнфоСфера»

повідомляє про скликання Загальних зборів акціонерів Закритого акціонерного товариства, яке відбудеться 29 жовтня 2002 року о 9 годині за адресою: м. Ужгород, вул. Загорська, 53.

Порядок денний

1. Про реорганізацію шляхом перетворення Закритого акціонерного товариства «ІнфоСфера» в товариство з обмеженою відповідальністю «ІнфоСфера» з місцезнаходженням: Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Загорська, 53.
2. Про підписання Установчого договору про створення та діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «ІнфоСфера».
3. Про затвердження Статуту Товариства з обмеженою відповідальністю «ІнфоСфера».
4. Про призначення директора Товариства з обмеженою відповідальністю «ІнфоСфера».
5. Про державну реєстрацію Товариства з обмеженою відповідальністю «ІнфоСфера» в органах державної реєстрації.

Правління.

Региональное Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор **ЗАО «Красноармейский мясокомбинат»** сообщают о проведении аукциона по повторной продаже активов со снижением начальной цены продажи. **На аукцион выставляются следующие активы:** 1. Семь домиков б/о «Акация» (незавершенное строительство), сооружения и оборудование расположенные по адресу: Донецкая обл., г. Курахово, 1995 г., начальная цена продажи — 39824 грн. 40 коп., гарантийный взнос — 1991 грн. 22 коп. 2. Основные средства и оборудование мясоперерабатывающего производства — 109 наименований, начальная цена всего оборудования — 18681,00 грн. гарантийный взнос — 934,05 грн. Гарантийный взнос в размере 5% от начальной цены реализуемого имущества и регистрационный сбор для регистрации участников аукциона — 17 гривен перечисляются на р/сч. 26008274107001, в ФКБ Приватбанк г. Краматорска, МФО 335548, ОКПО 25340553 Универсальной бирже «Примус». Шаг торгов (аукциона) —5% от начальной цены реализуемого имущества. Для участия в аукционе необходимо подать письменную заявку на участие организатору торгов Региональному Агентству по вопросам банкротства в Донецкой области, расположенному по адресу: г. Донецк, бул. Шевченко, 20. Срок подачи заявок 27 календарных дней со дня публикации по 07 октября 2002 г., включительно. Аукцион по продаже активов ЗАО «Красноармейского мясокомбината» состоится 11 октября 2002 г. на Универсальной бирже «Примус», расположенной по адресу: 83048, г. Донецк, пр. Титова, 10. Для ознакомления с имуществом ЗАО «Красноармейский мясокомбинат» обращаться по контактным телефонам: 381-76-17, 381-76-14.

Згідно з рішенням загальних зборів засновників від 5 вересня 2002 року (протокол № 9) Товариство з обмеженою відповідальністю «Т. І. М.» м. Київ, вул. Павлівська, 29, кімната 7, код № 30783932 повідомляє про прийняте рішення про зменшення статутного фонду товариства до розміру 7 270 000 (сім мільйонів двісті сімдесят тисяч) гривень.

Заперечення від кредиторів щодо цього рішення приймаються згідно з чинним законодавством протягом одного місяця з дня опублікування оголошення за адресою: м. Київ, вул. Павлівська, 29, кімната 7.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 Б) згідно з постановою по справі № 10/332 від 18.03.2002 р. визнав ЗАТ «Науково-виробничу торговоенергетичну асоціацію «Уніон—конкорд» (м. Київ, вул. Нагірна,24/1, код 30437173, р/р 260063070501 в АКБ «Авіатекбанк», МФО 300120) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором та головою ліквідкомісії призначений арбітражний керуючий Рижих В. В.

---

14 жовтня 2002 р., за адресою: м. Ужгород, пл. б. Хмельницького, 2/240 о 14 год. 00 хв. відбудеться аукціон з продажу за грошові кошти майна ТОВ «Закарпатська фірма «Укрторгбудматеріали» (м. Ужгород, вул. Електрозаводська, 35). З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів — Регіонального Агентства з питань банкрутства в Закарпатській області — за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/240, тел. (03122) 3-59-37.

Хозяйственный суд Автономной Республики Крым (95000, ул. Карла Маркса, 18, г. Симферополь) возбудил дело № 2-16/8994-2002 о банкротстве фирмы «Вереск» (адрес: 95000, ул. Кубанская, 18, г. Симферополь), р/с 26002300170001, КД АКАБ «Украина», МФО 324214, код 09324218.

Распорядителем имущества назначен Небесный Валерий Федорович (лицензия серия АА № 249833 от 22.10.2001 г. выдана Министерством экономики Украины). Адрес: 97513, ул. Парковая, д. 27, с. Софиевка, Симферопольского р-на, тел. (0652) 323-223.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

(01033, м. Київ, вул. Жилянська, 58-б)
порушив справу №24/2716-131/146-02
про визнання банкрутом ТОВ "Марго ЛТД"
(м. Васильків Київської області, вул. Прорізна, 1;
р/р №26005365701 в АБ "Енергобанк", МФО 300272, код 23238632).

Мораторій на задоволення вимог кредиторів уведено з 23.08.02 р.

Розпорядником майна призначено Жеронкіна Д. Л.

(ліцензія № 481 від 13.03.2001 року; 02232, м.Київ, пр-т Маяковського, 52, кв.120).

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються у місячний термін від дня опублікування оголошення.

Дочірнє підприємство Закритого акціонерного товариства «Агротехінвест» «Кондитерпромторг», ідентифікаційний код 22943570, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються за адресою: м. Київ, вул. Електриків,29А, тел.239-27-74.

Господарський суд Волинської області (м. Луцьк, вул. Медведєва, 1):

— Ухвалою від 28.05.2002 р. по справі № 4/73 порушив провадження у справі про банкрутство ВАТ «Волиньзалізобетон», (м. Луцьк, вул. Лазо, 5, код 01267060, р/р 26001302801, КБ «Західінкомбанк», МФО 303484, справа № 4/73-Б); Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Темчишина В. П. (м. Луцьк, вул. Світла, 5/3), ліцензія АА № 249619 від 19.10.01 р.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення;

— Постановою від 02.09. 2002 р. по справі № 7/73-Б визнав банкрутом ТзОВ «Євро-Альфа», (м. Луцьк, вул. Рівненська,44, код 20137913) та відкрив ліквідаційну процедуру;

— Постановою від 02.09.2002 р. по справі № 7/74-Б визнав банкрутом ТзОВ «Євро-Альфа і К», (м. Луцьк, вул. Рівненська,44, код 25087835) та відкрив ліквідаційну процедуру;

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Темчишина В. П. (м. Луцьк, вул. Світла, 5/3), ліцензія АА № 249619 від 19.10.01 р.

Закрите акціонерне товариство «Ізмаїльський винзавод», повідомляє що загальні збори акціонерів відбудуться 28 жовтня 2002 р. о 11.00 за адресою: Україна, Одеська обл. м. Ізмаїл, вул. Гагаріна, 44. Реєстрація акціонерів проводиться за місцем проведення зборів з 9.00 до 10.45.

Порядок денний:

1. Про внесення змін і доповнень до установчих документів ЗАТ «Ізмаїльський винзавод».
2. Зміни до органів управління ЗАТ «Ізмаїльський винзавод».

Для участі у загальних зборах потрібно мати акціонерам — документ, що посвідчує особу (паспорт), представникам акціонерів — доручення на право представництва та документ, що посвідчує особу.

Довідка за телефоном: (241) 5-55-20.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева,1-А) порушив справи про банкрутство:

1. ППФ «Авуар», 51400, Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. Гагаріна,30/72, р/р 26004300220001 в АКБ «Надра» м. Павлоград, МФО 306674, справа № Б/15/92/02. Розпорядник майна — Кудрін А. П., 51400, м. Павлоград, а/с 354, тел. — 95294, 94523.
2. ВАТ «Верхньодніпровський», Дніпропетровська область, Верхньодніпровський район, с. Новомиколаївка, вул. Родгоспна, 1, р/р 26007225077001 в АПБ «Україна», МФО 305103, справа № Б26/126/02. Розпорядник майна —Балась С. І., м. Дніпродзержинськ, а/с 526, тел.-(05692) 551484, 531306.
3. ТОВ «Візерунок», Дніпропетровська область, Верхньодніпровський район, с. Пушкарівка, вул. Ленінського Комсомолу,14А, р/р 26009005411 в Дніпродзержинській філії АППБ «Аваль», МФО 306663, справа № Б15/72/02.

Розпорядник майна — Бєлік С. П., м. Дніпродзержинськ, а/с 850, тел. — (05692) 531306.

Региональное Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор КП «Орлово-Слободской щебеночный завод» сообщают о повторной продаже по конкурсу активов со снижением начальной цены продажи на 30%. На конкурс выставляется: 1. Здание бывшего административно-бытового корпуса, г. Зугрэс, 1980 г., площадь — 700,5 м кв., начальная цена продажи —14629 грн. 85 коп., гарантийный взнос — 731 грн. 49 коп. 2. Гараж, 1969 г., площадь — 276,8 кв. м., начальная цена продажи — 21178 грн. 93 коп. гарантийный взнос — 1058 грн. 95 коп. 3. Гараж, 1969 г, площадь — 432,9 кв. м., начальная цена продажи — 28961 грн. 45 коп., гарантийный взнос — 1448 грн. 07 коп. 4. Гараж, 1969 г., площадь — 258,3 кв. м., начальная цена продажи — 11918 грн. 62 коп., гарантийный взнос — 595 грн. 93 коп. 5. Депо, 1969 г., площадь — 125,6 кв. м., начальная цена продажи —8298 грн. 44 коп., гарантийный взнос — 414 грн. 92 коп. 6. Мастерские гаража, 1938 г., площадь — 187,8 кв. м., начальная цена продажи — 5701 грн. 35 коп., гарантийный взнос — 285 грн. 07 коп. 7. Бокс для автомобилей, 1938 г., площадь — 70,6 кв. м., начальная цена продажи — 2229 грн. 82 коп., гарантийный взнос — 111 грн. 49 коп. 8. Бокс для автомобилей, 1938 г., площадь — 31,0 кв. м., начальная цена продажи — 1040 грн. 59 коп., гарантийный взнос — 52 грн. 03 коп. 9. Склад, 1938 г., площадь — 73,0 кв. м. начальная цена продажи —2343 грн. 50 коп., гарантийный взнос — 117 грн. 18 коп. 10. Склад, 1938 г., площадь — 27,8 кв. м., начальная цена продажи — 935 грн. 65 коп., гарантийный взнос — 46 грн. 78 коп. 11. Бокс для легковых автомобилей, 1963 г., площадь — 59,5 кв. м., начальная цена продажи — 2938 грн. 12 коп., гарантийный взнос — 146 грн. 91 коп. 12. Токарная гаража, 1957 г., площадь — 57,9 кв. м., начальная цена продажи — 1897 грн. 53 коп., гарантийный взнос — 94 грн. 88 коп. Гарантийный взнос в размере 5% от начальной цены реализуемого имущества и регистрационный сбор для регистрации участников конкурса — 17 грн., перечисляются на р/сч. 260011503454 в ДОФ АКБ Укрсоцбанка г. Донецка, МФО 334011, ОКПО 31137268, Регионального Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области. Для участия в аукционе необходимо подать письменную заявку на участие организатору торгов Региональному Агентству по вопросам банкротства в Донецкой области, расположенному по адресу: г. Донецк, бул. Шевченко, 20. Срок подачи заявок 25 календарных дней со дня публикации в газете по 07 октября 2002 г. включительно. Заседание конкурсной комиссии состоится после 30 календарных дней со дня публикации информации 11 октября 2002 г., в Региональном Агентстве по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, бул. Шевченко, 20. Для ознакомления с имуществом обращаться по телефонам: 381-76-17, 381-76-14.

Дирекція
Закритого акціонерного товариства «Гірничошахтна асоціація»

повідомляє своїх акціонерів, що позачергові загальні збори акціонерів відбудуться за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Брегова, 135, кабінет 18, другий поверх, 28.10.2002 р. о 14 годині.

Порядок денний:

1. Затвердження змін до статуту закритого акціонерного товариства «Гірничошахтна асоціація».
2. Про затвердження змін в складі акціонерів.
3. Інші питання.

Реєстрація відбудеться з 11.00 по 14.00 в день і за місцем проведення зборів. Акціонерам при собі необхідно мати документ, який посвідчує особу, а уповноваженим особам — довіреність на право участі в зборах.

Дирекція ЗАТ «Гірничошахтна асоціація».

До уваги акціонерів
ЗАТ «Інтеграція»!

Повідомляємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 25 жовтня 2002 року о 16.00 за адресою: м. Київ, вул. Нижньоюрківська, 81.

Порядок денний:

1. Звіт про роботу ЗАТ «Інтеграція» за 2001 рік та перспективи розвитку на 2002 рік.
2. Звіт ревізійної комісії ЗАТ «Інтеграція». Затвердження звіту та висновків ревізійної комісії за 2001 рік.
3. Затвердження річного балансу ЗАТ «Інтеграція» за 2001 рік.
4. Затвердження рішень, прийнятих Правлінням в період між зборами закритого акціонерного товариства «Інтеграція».
5. Про викуп та відчуження акцій.
6. Обрання органів управління та призначення посадових осіб ЗАТ «Інтеграція».
7. Обрання ревізійної комісії ЗАТ «Інтеграція».

Учасникам зборів необхідно мати паспорт або інший документ, що засвідчує особу. Представникам акціонерів додатково мати довіреність, оформлену відповідно до чинного законодавства, на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів.

Реєстрація учасників зборів з 15.00.

Правління ЗАТ.

Господарським судом Миколаївської області (54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська,22) порушено справу № 5/214 про визнання банкротом СТОВ «Новоіванівське» (Миколаївська область, Баштанський район, с. Новоіванівка, р/р 260014721 у НОД АППБ «АВАЛЬ», МФО 326182, код 03765128).

Розпорядником майна призначено Компанійця О. М., ліцензія № 250115 від 26.11.01 р. тел. (80512) 50-01-58, 50-01-51.

Заяви санаторів та кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарським судом Харківської області (61022. м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) порушено справу № Б-25/57-02 про визнання банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Кипарис» (м. Харків, 61022, вул. Б. Чічібабіна, 2, кв. 104, код 23467232, поточний рахунок 26000700241101 в другій філії КФС «Експобанк», м. Харків, МФО 351964).

Розпорядник майна боржника — Чекштурина Т. М. (ліц. № 249728 від 19.10.01р.). Адреса для кореспонденції: 61000, м. Харків, пр. Леніна, 29-а, кв. 5.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, Майдан Незалежності,1) порушено провадження у справі про банкрутство дочірнього підприємства ТзОВ «Серго» (справа № 9/122-Б): 32300, м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл., вул. Хмельницьке шосе,36; код ЄДРПОУ 31344719; р/р 26003583 в Кам'янець-Подільській філії АППБ «Аваль».

Розпорядник майна боржника — Опанасенко В. Ю. (ліцензія № 250160 від 15.02.02 р., поштова адреса: м. Хмельницький, вул. Хотовицького,8, кв.120).

Господарський суд Запорізької області (м. Запоріжжя, вул. Тюленіна,21) порушив справу № 5/5/201 про банкрутство Сільськогосподарського товариства «Ефіроолійник», Запорізька область, Якимівський район, с. Розівка, вул. Черняховського,34, р/р 26005325014610 в Мелітопольській філії «Укрсоцбанку», МФО 313463, код 00388041.

Розпорядником майна призначена Коваленко Світлана Олександрівна (ліцензія № 613 від 04.05.2001 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення за адресою: 72315, Запорізька область, м. Мелітополь, пл. Перемоги,3., к.601 (06192) 6-72-27.

ФОТОФАКТ

Приватна школа «Свічадо» діє у Білій Церкві з 1993 року. Відтоді вона розвивалася, впроваджуючи все найкраще із сучасного педагогічного надбання. Нині «Свічадо» — це школа-сім'я. Діти перебувають тут повний день, налагоджено триразове харчування, працює багато гуртків. Сімейна атмосфера не виключає високих вимог до учнів. Про якість підготовки свідчать результати: практично всі випускники школи стали студентами престижних вузів України. А віднедавна шкільний комплекс поповнився дошкільним закладом «Бригантина».

На знімку: вчителька Алла Радзівілл зі своєю ученицею Світланою Поштар доглядає за шкільним квітником.

Фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ).

ПОДРОБИЦІ

Стус об'єднує Схід і Захід

Як уже повідомляла наша газета, у Горлівці Донецької області відкрито історико-літературний музей Василя Стуса. Музей матиме дві філії: у Вінниці, на батьківщині поета, і в Донецьку. За задумом організаторів кожна із філій працюватиме за власною тематикою: «Василь Стус — жертва тоталітарного режиму» (Горлівка), «Мій край — Поділля» (Вінниця), «Василь Стус і світова література» (Донецьк).

— Народжений на Поділлі, Стус виріс і сформувався як професіонал та інтелігент у Донецьку, — каже голова оргкомітету зі створення музею Олег Федоров. — Саме духовність поета, його самовіддана любов до свого народу здатні стати символом та підгрунтям національної ідеї незалежної української держави, що духовно поєднує громадян усіх націй на теренах України. Адже низка міфів, зокрема про протистояння Сходу і Заходу, серйозно заважає порозумінню. Тому необхідно грунтовно вивчати творчу особистість та ідеї Стуса, осмислити його бачення національної ідеї. Донбаський історико-літературний музей поета має для цього необхідний потенціал.

Із Горлівкою пов'язані два роки життя Стуса: тут, у школі № 23, молодий випускник Донецького педінституту розпочав у 1961 році свою трудову діяльність після армійської служби. Тут, у горлівському літературному об'єднанні, лунали його перші поезії. Ось як згадує про один із таких виступів донецький письменник Іван Костиря: «Неймовірно тихо стало в залі. Ні тобі звичного перешіптування, ні дотепних реплік чи жартів, як це бувало на інших засіданнях. Та й не дивно: не було у віршах Стуса жодної згадки про «гудки», що кличуть на звитяжну працю задля світлого майбутнього, ні закликів на кшталт «Партія веде!» Навіть про природу він писав з якоюсь філософічністю, підтекстом, а то й з образним художнім натяком на соціально гострі, пекучі проблеми того часу».

Музей створено на громадських засадах: місцевий завод «Еластомер» надав та відремонтував приміщення. Сприяли відкриттю музею Всеукраїнський фонд ветеранів МВС, творчі спілки, колектив єдиної обласної української газети «Донеччина», горлівський міський голова Віктор Рогач.

— Нашу ідею підтримав син поета Дмитро Стус, добре знаний в Україні літературознавець, — продовжує голова оргкомітету. — Нам дуже допомогло товариство «Меморіал імені В. Стуса» на чолі з народним депутатом України Лесем Танюком, його помічниця Валентина Скачко. З ентузіазмом відгукнулися відомі правозахисники Михайлина Коцюбинська, Василь Овсієнко. Основна копітка робота лежала на плечах членів оргкомітету Віктора Дідківського, Петра Бондарчука, Вадима Оліфіренка, Вадима Пєунова, Станіслава Жуковського, Дмитра Хвостового, Валерія Гуржія, Володимира Нікольського. Останній, з дозволу Дмитра Стуса і за сприяння СБУ, досліджував у Києві дві справи поета. Наш донецький науковець став одним із небагатьох, хто отримав доступ до цих документів.

Вітання донеччанам із нагоди відкриття музею надіслали керівники Вінницької обласної ради та обласної держадміністрації, міський голова Вінниці, а також голова комітету в закордонних справах Верховної Ради України Дмитро Табачник. Цього дня, 4 вересня, розпочала свою роботу філія музею у Вінниці.

Серед більш ніж тисячі експонатів горлівського музею —студентські конспекти поета, зразки виробів, що він виготовляв у «зоні», книжки, газетні публікації і навіть клаптик тканини з тюремної «роби». «Долі не обирають. Її приймають — яка вона вже не є. А коли не приймають, тоді вона силоміць обирає нас». Ці слова, сказані колись Василем Стусом, могли б стати епіграфом до експозиції.

Але організатори прагнуть, щоб новий заклад став не просто меморіалом, а осередком виховної роботи, своєрідним духовним центром в індустріальному краї. Передбачено оформлення стендів з інформацією про розвиток літератури в Донбасі, про репресії 30-х років. У роботі музею візьме участь дискусійний відеоклуб, а правозахисна група надаватиме практичну допомогу громадянам. У планах оргкомітету — видати двотомник вибраних творів поета, зняти відеофільм про його творчість, заснувати літературну премію імені В. Стуса. А наступного року до 65-річчя з дня народження поета відкриється філія музею в Донецьку.

Ліна КУЩ.

Спокута старих гріхів

Музейну кімнату поета-земляка Василя Стуса створено силами правоохоронців Вінниці — її урочисто відкрито у музеї УМВС області «Мій край — Поділля». Ініціативна група, очолювана генерал-лейтенантом міліції, директором фонду «Вітчизна і ветерани», ставить за мету створити у Вінниці літературний музей відомого поета-правозахисника.

Найцікавіші документи — спогади про сім'ю Стусів колишніх односельчан із села Рахнівка Гайсинського району, де народився поет. Смачними яблуками, посадженими батьками Василя, у Рахнівці дотепер пригощають гостей, дають напитися води з криниці на подвір'ї їхньої оселі.

Ініціативна група й надалі вестиме пошук документів про видатного земляка. З таким самим проханням звертається до всіх небайдужих до пам'яті поета людей. Тим часом в обласному центрі, на одному з майданів завершуються роботи з встановлення пам'ятника поетові. «І в смерті з рідним краєм поріднюся...» — писав Стус на чужині у неволі незадовго перед тим, як передчасно згасло його життя, обірване тодішнім тоталітарним режимом.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Лінія бронзи

У Культурному центрі України в Москві проходить виставка відомого українського художника, майстра бронзової скульптури Ігоря Гречаника.

Ігор Гречаник народився і виріс у Києві. У 1984 році закінчив Київську національну художню академію.

Багато творів художника знайшли своїх шанувальників в Україні, Німеччині, Франції, Швеції, Сполучених Штатах Америки та інших країнах. Його скульптура «Янгол» стала символом II Міжнародного фестивалю мистецтв у Магдебурзі, а ще одна робота представляла сучасне мистецтво України на всесвітній виставці «Експо-2000» у Ганновері. Постійна експозиція скульптур митця розміщена в галереї «Арт-Студіо» в Києві та «Gala-Gallery» у Магдебурзі.

СВІТЛИМ РЯДКОМ

Зірковий... гуртожиток

Завдяки фінансовій підтримці Міністерства праці та соціальної політики України і господарській жилці директора закладу заслуженого працівника освіти України Віктора Цопи планово-економічний технікум збагатився новим гуртожитком на 200 місць. Колишній довгобуд перетворився на елітну студентську оселю, якій позаздрив би зірковий готель.

Витрачено понад три мільйони гривень, щоб дво- та тримісні кімнати з сучасними меблями, кухні з італійськими плитами, господарчий блок з пральними машинами та сушками на кожному поверсі, затишні холи, аудиторії для самопідготовки, басейн, тренажерний зал, євродворик із садом якнайкраще прислужилися головній меті цього закладу. А полягає вона в поєднанні навчально-виховної роботи з фізичною та соціальною реабілітацією студентів-інвалідів. Саме така молодь — господарі технікуму, який щороку випускає більш як дві сотні висококваліфікованих бухгалтерів та економістів народного господарства. А з нинішнього навчального року проведено набір на нову спеціальність — соціальна робота. Для розвитку цього відділення Іван Сахань передав оргтехніку та комплект спеціальної літератури.

Віра ШПИЛЬОВА.
Кам'янець-Подільський Хмельницької області.

АЛЬТЕРНАТИВА

Аптека для ветеранів

У Рівному в приміщенні головного управління праці та соціального захисту населення відкрито ветеранську аптеку (досі в області були лише окремі відділи в аптеках), яка обслуговуватиме ветеранів та інвалідів області. Сюди постачатимуть медикаменти за цінами виробників, з якими укладено відповідні угоди. Тож ліки в цій аптеці на 20 відсотків дешевші, ніж в інших. Звідси медикаменти надходитимуть також і в інтернатні заклади Рівненщини.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311165. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos